

Νέαι Χῶραι

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ Ι - ΑΡΙΘ. 11

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ :

Μετά την ἀνεξαρτησία μας.

ΠΑΝΟΥ Ν. ΚΑΡΑΒΙΑ :

Ἡ ἐπανάστασις τῆς Μακεδονίας καὶ ἡ
καταστροφή τῆς Ναούσης.

ΣΠ. ΧΑΣΙΩΤΟΥ :

Ἡ ἐπαγγελματικὴ μόρφωσις τῆς ἀγρο-
τικῆς νεολαίας εἰς τὰ χωρία.

ΣΟΦΙΑΝΟΥ :

Τὸ μέλλον τῆς ἀμπελουργίας ἐν Βουλ-
γαρία.

Κ. ΚΡΟΤΣΗ :

Τὰ ρέοντα ὕδατα τῆς Γιουγκοσλαβίας.

ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ :

Πῶς θ' ἀρχίσετε τὴν καλλιέργειαν τοῦ
σχολικοῦ κήπου.

Σημειώματα. — Γεωργικὰ καὶ Οἰκονομικὰ νέα. — Εἰδήσεις
ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Βαλκανικὴν. Νέα τῆς «Μακε-
δονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας» καὶ τῆς

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΩ 1841

Κεφάλαια Μετοχικά καὶ Ἀποθεματικά..... Δρχ. 1.205.000.000

Καταθέσεις (τῇ 30 Ἰουνίου 1930)..... » 6.900.000.000

Κεντρικὸν Κατάστημα ἐν Ἀθήναις
ὑποκαταστήματα εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα
Πρακτορεῖον ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ: 51 Maiden Lane
Γραφεῖον ἐν Σικάγῳ: 33 S. Clark Street
Ἀνταποκριταὶ εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ ἑωτεριοῦ

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἐκτελεῖ πάσης φύσεως τραπεζικὰς ἐργασίας εἰς τὸ ἑσω-
τερικὸν καὶ τὸ ἑξωτερικὸν ὑπὸ ἐξαιρετικῶς συμφέροντος ὅρους. Δέχεται δὲ καταθέσεις (εἰς πρώτην
ζήτησιν, ἐπὶ προθεσμίᾳ καὶ ταμειωτηρίου) εἰς δραχμὰς καὶ ξένα νομίσματα μὲ λίαν εὐνοϊκὰ ἐπιτόκια.

HELLENIC BANK TRUST COMPANY NEW YORK - 51 Maiden Lane

Ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, συμφώνως μὲ τοὺς νόμους τῆς Πολι-
τείας τῆς Νέας Ὑόρκης, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλλήνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ὀλοσχερῶς καταβεβλημένα δολλάρια 1.500.000

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.

ΕΤΟΣ ἸΔΡΥΣΕΩΣ 1916

Ἔδρα ἐν Πειραιεὶ: Πλατεῖα Θεμιστοκλέους

Γενικὴ Διεύθυνσις ἐν Ἀθήναις: Γωνία Σταδίου - Κοραΐ

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΠΕΙΡΑΙΟΤΡΑΠΕΖΑ

ΠΑΣΑ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΥΠΟ
ΤΟΥΣ ΣΥΜΦΕΡΩΤΕΡΟΥΣ ΟΡΟΥΣ

ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ - ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ
ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ ΚΑΙ ΞΕΝΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

Εἰδικὴ ὑπηρεσία ἀποθηκῶν

Ἐμπορικὴ πληροφορία

ΤΑΧΙΣΤΗ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΙΣ ΠΑΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Τὰ χειρόγραφα

κατὰ γένικὸν κανόνα

δὲν ἐπιστρέφονται

Τιμὴ Τεύχους Δρχ. 8.

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΘΗΣΕΩΣ 12

ΤΗΛΕΦ. 57.08

Νεαὶ Χῶραι

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1930

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Ἑσωτερικοῦ Δρχ. 100

Βαλκανικῆς » 150

Ἀμερικῆς Δολ. 5

Ἐξωτερικοῦ Φρ. Γαλλ. 75

ΕΤΟΣ Ι. ΑΡΙΘΜ. 11

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ ΜΑΣ

Τὸ 21 ἦταν μιὰ ἱστορικὴ ἀνάγκη. Ἡ ἔκρηξι τῆς ἑπαναστάσεως καὶ ἡ ἐπικράτησι τῆς παρὰ τὰ γλίσχρα μέσα καὶ τὴς δυσμενεῖς ἑξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς συν-
θήκης εἶνε μιὰ ἀπόδειξις, πῶς ὁ φωτισμένος καὶ καλλιεργημένος νοῦς πάντα νικά τὴν δύναμι τοῦ σώματος, τῆς ἀνοργάνωτης ὕλης.

Ἦταν ποτὲ δυνατόν νὰ σταθῇ ἀμετάβλητη ἡ πολιτικὴ θέσι δε-
σπότητος καὶ δεσποζομένου, ὅταν ὁ τελευταῖος μὲ τὴν ἀθόρυβη καὶ ὑπομονητικὴ δουλειά, καὶ μόρ-
φωσί του, ἐπλάτυνε τὸν ὀρίζοντα τῶν ἑλλικῶν καὶ πνευματικῶν τοῦ ἐπιδιώξουν;

Ἡ ἀπάθεια, ἡ νοθρότης, ἡ ἀπρονοησία, ἡ διὰ λόγους ὑπερη-
φανείας καὶ θρησκευτικοῦ φανα-
τισμοῦ ἀπομόνωσις τοῦ κυριάρχου καὶ ἡ βάρβαρη καταπίεσις ὠ-
φέλησαν τοὺς Ἕλληνας. Γιατὶ ἀπὸ φυσιολογικὴ ἀντίδρασι τοὺς ἐξώθησαν σὲ δράσι καὶ ἐνέργεια, πὺν τοὺς ἐξασφάλισε τὴν ἐπαφὴ καὶ γνωριμίαν τῶν προηγμένων ἐθνῶν τῆς δύσεως μὲ τὴν ναυτι-
λία καὶ τὸ ἐμπόριόν τους. Ἔτσι μὲ τὴν αὔξει τοῦ πλούτου, πλού-
ταιναν καὶ πνευματικὰ μεταγί-
ζοντες σὶν τόπο τους τὴς φιλε-
λεύθερες ἰδέες τῶν ἐγκυκλοπαι-
διστῶν, πὺν ἔφεραν μαζὶ μὲ τὰ ἐμπορεύματά τους ἀπὸ τὴν δύσι.

Ἡ πίεσι τοῦ κατακτητοῦ καὶ ὁ πόθος αὐτοδιαθέσεως τοῦ προ-
ηγμένου αὐτοῦ στοιχείου ἔκαμε ἀναπότρεπτη τὴν ἀνάγκη ἐλευ-
θεριωτέρου πολιτικοῦ συστήμα-
τος. Τὸ ξέσπασμα ἦταν ἀποφα-
σιστικὸ καὶ θαρραλέο. Πανηγυ-
ρικὴ ἡ ἐπικράτησί του. Ἡ χώρα μας ἀνεδείχθη σὲ χώρα γιγάν-
των. Ἀλλημιὰ φορὰ διέπιστώθηκε τὸ θαῦμα τοῦ ὑπερῶσιου αὐτοῦ λαοῦ, ν' ἀναγεννᾶται ἀπὸ τὴν τέφρα, καὶ νὰ ὑψώνεται σὲ τέλειο ἀνθρώπινον τύπο μὲ προμετω-
πίδα τὰ εὐγενικώτερα ἰδανικά, τὴν ἐλευθερίαν, τὸ φῶς, τὴν πρόοδο καὶ τὴν πνευματικὴν ἀνάτασι.

Ἡ ἀποτίναξι τοῦ ζυγοῦ τοῦ ἦταν ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὴν ἀπο-
λυταρχίαν καὶ κατάλυσι τῆς τουρ-
κικῆς φεουδαρχίας.

Ὅλος ὁ ἀγῶνας τοῦ εἶνε ἓνας ὕμνος ἡρωϊσμοῦ, αὐτοθυσίας καὶ αὐταπαρνήσεως, πὺν παρὰ τὴν ἀρχικὴ ἀντίδρασι τῶν Κυβερνή-
σεων τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας γιὰ τὴν διάδοσι φιλελευθέρων ἀρ-
χῶν, πὺν ἐκλόνησαν τὸ βάθος τῆς, συνεκλόνησε καὶ συνεκίνησε ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς ὕψης.

Πλουσία προσφορά τοῦ Πανελ-
ληνίου σ' αἷμα, ἀγαθὰ καὶ κόπο ἐξηγόρασε καὶ ἐξασφάλισε τὴν ἀνεξαρτησία μιᾶς γωνίας σὶν ἀρχὴ καὶ τώρα τῆς ὀλότητος τοῦ Ἑθνους.

Ἐνας αἰῶνας ἀπὸ τότε. Οὐτε μιὰ στιγμή δὲν πέρασε σὲ ἡσυ-
χία. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασι τῶν ἀρ-
χῶν τοῦ ἐθνικισμοῦ ἐξακολου-
θητικὰ πάλευε τὸ ἐλεύθερο Ἑ-
θνος γιὰ τὴν πραγμάτωσι τῆς Ἐθνικῆς του ἰδέας.

Αὐτὸ καὶ ἡ σύντομη προσπά-
θεια γιὰ συγκρότησι τοῦ ἀπει-
θάρχητου ἑλληνικοῦ λαοῦ σὲ κρά-
τος συγχρονισμένο, ἐμπόδισαν τὴν χώρα μας γι' ἀνώτερη δη-
μιουργία. Ἦδη τὸ ἔργο τελείωσε σὶν ἑκατονταετία του. Ἡ νίκη τὸ στεφάνωσε.

Πρώτη μας δουλειὰ δίκαιο ἦταν νὰ σταθῶμε μιὰ στιγμή ἐμεις οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες καὶ σὲ βωμὸ τῆς λατρείας, πὺν ἔ-
χουμε στήσει σὶν τοὺς πρώτους τῆς ἀνεξαρτησίας μας νὰ προσφέ-
ρουμε τὰ μύρα τῆς εὐγνωμοσύ-
νης μας.

Ἔτσι ἓνα χρόνον τώρα σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα πανηγυρίζομε ἡ ἑκατονταετηρίδα μας. Οἱ ἥρωες ἐκεῖνοι, πὺν μᾶς χάρισαν τὸ πο-
λυτιμώτερον ἀνθρώπινον ἀγαθὸ τὴν Ἐλευθερίαν, τὴν ἀνεξαρτη-
σία ἀπὸ τὴν βία καὶ καταπίεσι τοῦ βάρβαρου κατακτητοῦ, πὺν νέκρωσε καὶ ἐνεργητικότητα καὶ δράσι μας γιὰ τὴν ἀνύψωσι τοῦ κοινωνικοῦ καὶ διανοητικοῦ ἐπε-
πέδου τῆς ζωῆς μας, ἐπάξια τι-
μήθηκαν. Στὸ ἑλληνικὸ πᾶνθεον παρουσιάστηκαν αἱ περγαμινῆς τῶν θυσιῶν καὶ ἀγῶνων τῶν διαφόρων διαμερισμάτων τῆς χώρας μας κατὰ τὸν ἀγῶνα, δι-
δάγματα ζωντανὰ γιὰ τὴν μελ-

λοντικὴ μας δοῖσι.

Κι' ἡ Μακεδονία, ἡ χώρα αὐτή, πὺν ἐδόξασε τὸ ἑλληνικὸ ὄνομα πῆρε τὴν περιλαμπρὴ θέσι τῆς. Γιατὶ εἶνε φανερό καὶ μὲρα μὲ τὴν μέρα γίνεται φανερότερον, πῶς ἡ συμβολὴ τῆς γιὰ τὴν γέ-
νεσι καὶ ἐπικράτησι τῆς ἑπανα-
στάσεως ἦταν σημαντικὴ. Ἡ συμμετοχὴ τῆς σὶν ἀγῶνα ἱστο-
ρικῇ. Γενικώτερον ἀνασκόπησι δὲν εἶνε κατορθωτὴ σὶς λίγες αὐτὲς γραμμῆς.

Αὐτὸ ὅμως πὺν πρέπει νὰ το-
νισθῇ τώρα εἶνε ὅτι τὸ βόρειο αὐτὸ τμήμα τῆς Ἑλλάδος καὶ σὶν περιπτώσι αὐτῇ, ὅπως καὶ σ' ὅλη τὴν ἱστορικὴν του περίοδο ὑπῆρξε τὸ πρῶτον ἀνυπερβλητὸν τεῖχος τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτι-
σμοῦ, εἰς τὸ ὅποιον ἀνακόπηκε καὶ ἐκάμφθηκε ἡ ὀρητικότητα ἀπ' τὰ ἄγρια στίφη καὶ τὴς ἀτί-
θασσες ὀρδῆς, πὺν κατέκλυζαν τὴν χερσονήσόν μας κατὰ καιροὺς ἀπὸ Βορρᾶ κι' Ἀνατολῇ καὶ τὰ ὅποια ἐφ' ὅσον κυριαρχοῦσαν, καταπονημένα πὰς συνέχιζαν τὴν κἀθοδόν τους καὶ ἐγίνοντο ἀνίκανα ὄχι μόνον νὰ ἐπικρατήσουν ἀλλὰ καὶ νὰ ἀντισταθοῦν σὶν ἑλ-
ληνικὸν πολιτισμὸν πὺν ἐξασκοῦσε καὶ σ' αὐτὰ ὅλη τὴν εὐεργετικὴν του ἀφομοιωτικὴν δύναμι. Καὶ σὶν ἐπανάστασι λοιπὸν αὐτῇ τὰ στήθη τῶν Μακεδόνων ὀρ-
θώθηκαν γρανιτένιος κυματο-
θραύστης, πὺν ἀπάνω του ἔσπασε ὅλη ἡ ἀγριότητα τῶν δυναστῶν. Τ' ὀλοκαῦτωμα τῆς Χαλκιδικῆς καὶ τῆς Νάουσας, πὺν εἶνε τὸ πρῶτον ἡρωϊκὸν Μεσολόγγι μας, ἐγίνε σωτήριο σάλπισμα γιὰ τὴν ἀνασύνταξι, καλλίτερη ὀργάνωσι τοῦ κινήματος καὶ κατασίγησι τῶν παθῶν τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος.

Παρὰ τὸ ἀνοργάνωτον τοῦ ἀγῶ-
νος, παρὰ τὸν κοσμοπολιτικὸν χα-
ρακτηρὰ τῆς τῶν χρόνων ἐκείνων λόγῳ τῶν διαφόρων ἐπιρροῶν τῶν μεγάλων δυνάμεων. Παρὰ τὴν καταθλιπτικὴν διοίκησι τῶν κατακτητῶν πολλοὶ τῶν ὀποίων πυκνὰ εἶχαν κατοικήσῃ τὰ ἐφο-
ρώτερα μέρη τῆς, ἡ Μακεδονία ἀβοήθητη ἀγωνίστηκε ἡρωϊκά,

διεξεδίκαζε με πίστη την νίκη και εκάφθηκε μερὸς στὴν ἀνισι πάλῃ, ἀφοῦ ἐδυοίασε ὅ,τι πολυτιμότερο εἶχε. Αὐτὸ ἦταν τὸ ἔργο τοῦ Μακεδόνα. Γι' ἀνταμοιβή του εἶχε τὴν καταθλιπτικώτερη δουλεία καὶ τὴν τέλεια ἐξουθένωση, γιὰ τὴν ἐξουθενώσεως, τῆς ὁποίας χρειάσθηκαν σκληρότεροι ἀγῶνες, ὥσπου με τὴν βοήθεια τοῦ ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ Κράτους ἀπετέλεσε ἓνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα μὲματά του.

Ἡ ἄλλη Ἑλλάδα στάθηκε τυχερώτερη. Μὲ τὸ νὰ εἶνε μιὰ ἀπόκεντρο γωνία τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἀγνοή, ὁρεινὴ δυσπρόσιτη, δυσπρόβλεπτη καὶ συστηματικὰ ὀργανωμένη στὴν Ἐπανάστασι. Μὲ τὸ νὰ ἔχη τὴν θαλάσσια ἐπικοινωνία της καὶ τὴν βοήθεια κάθε φιλέλληνα, κατ' ὀρθοῦσε τελικὰ νὰ πετύχῃ τὸν σκοπὸ της καὶ νὰ συγκροτηθῇ σ' ἐλεύθερο κράτος, πὺ ὅστερα ἀπὸ μιὰ ἐκατόχρονη πολυτάραχη δρᾶσι κλείνει σήμερα τὸ κεφάλαιο τῆς πραγματώσεως τῆς Ἐθνικῆς του ιδέας, ὅπως αἱ σύγχρονες τάσεις τὸ ἐπιβάλλουν.

Καὶ τώρα; Νά! τὸ μεγάλο πρόβλημα. Ἄν ὡς σήμερα οἱ ἑξακολουθητικοὶ ἀγῶνες δικαιολογήσαν τὴν πνευματικὴ μας στείρωσι, τὴν κυριαρχία τῆς ἐμπαθείας, τὴν ἀνυπαρξία ἐσωτερικῆς ὀργανώσεως καὶ ἐκπολιτιστικῆς δράσεως, δὲν μπορεῖ νὰ συμβῇ τὸ ἴδιο πᾶν γιὰ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον. Στὴν σημερινὴ γενεὰ ἔλαχε ὁ βαρὺς κληρὸς, ὅστερα ἀπ' τὴν ἀναστάτωση πὺ ἔφεραν οἱ τελευταῖοι πόλεμοι, ν' ἀναπτύξῃ ὅλη της τὴν δημιουργικὴ δύναμι καὶ δρᾶσι γιὰ νὰ ἐδρεώσῃ τὴν κοινωνία τὴν τάξι τὴν ἁρμονία. Δουλεῖα βαρὺ καὶ ἐπίπονη. Πῶδ σκληρὰ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας τῶν προγόνων μας καὶ ἐπιβαρυνμένη με τὴν ἱερὴ ὑποχρέωσι γὰ καρποφορίαν τὸ ἔργο τους γιὰ τὸ ὁποῖο τόσο αἷμα χύθηκε. Γιατὶ ἂς μὴ πλανώμεθα. Ζοῦμε σὲ μιὰ ἐποχὴ συνταρακτικῇ, ἀνώμαλῃ, ρευστῇ. Αἱ πολιτικῆς, κοινωνικῆς καὶ οικονομικῆς συνθήκες ἄρδην μετεβλήθηκαν. Αἱ ἀνησυχίες κορυφώθηκαν. Ἡ ἀτμόσφαιρα εἶνε κορεσμένη ἀπὸ πλῆθος θεωριῶν με ἀκαταμάχητη ἀνταγωνιστικὴ δύναμι, πὺ ἡ μαχητικότητά τους γιὰ τὴν ἐπικράτησι ὅλο ἓνα δξύνεται καὶ ἐνισχύεται. Ὁμηχανικὸς πολιτισμὸς καλπάζει, καὶ ὁ ταχύς ρυθμὸς τῆς ζωῆς με τὴν σπασμωδικότητα καὶ τὴν ἀπαιτητικότη-

τά της γιὰ τὴν ἐξέυρεσι τῶν μέσων πρὸς ἀντιμετώπισι τῶν ἀναγκῶν της, πὺ καθημερινὰ αὐξάνουν, φέρνει ἀναστάτωση στὸν ἄνθρωπο. Οἱ σοφοὶ ἀφονγ-κράζονται. Οἱ ποιηταὶ μελαγχολοῦν. Οἱ κοινωνιολόγοι χρησιμοδοτοῦν. Ἐνα ἐρωτηματικὸ καὶ μιὰ ἀγωνία εἶνε διάχυτη στὸν τόπο μας. Ἡ ἀναρχία τῆς παραγωγῆς με τὶς κρίσεις καὶ τὶς ἀνωμαλίες τῆς στὴν ἀνθρώπινη οικονομία. Ἡ ἐλάττωσις τοῦ πνευματικῶ πλούτου καὶ ἡ ἥθικη κατὰπτωσι συμπληρώνουν τὴν ἀρρυθμία τῆς σημερινῆς ζωῆς.

Μέσα σ' αὐτὴ τὴν χαώδη κατάσταση ἡ γενεὰ μας καλεῖται νὰ ὀρθώθῃ καὶ μ' ἀντολκία ἀποφασιστικότητι νὰ κινητοποιήσῃ τὶς ρυθμιστικῆς ἐκείνης δυνάμεις καὶ ιδέες, πὺ πρόκειται νὰ διαγράψουν τὴν κανιούργια τροχιά τῆς ἐξελέξεώς μας. Καλεῖται με μιὰ ὀργανωμένη εὐσυνείδητη προσπάθεια νὰ διανοίξῃ τοὺς καινοῦργιους ἐκείνους ὁρίζοντας, πὺ πρόκειται νὰ πλαισιώσουν τὸ κράτος τῆς λογικῆς, τῆς τάξεως καὶ τῆς δικαιοσύνης. Ἀναγκαῖα ὅμως προϋπόθεσις γιὰ ὅλα αὐτὰ ἡ γνώσις. Ἡ βαθειὰ γνώσις τοῦ ἑαυτοῦ μας, τοῦ περιβάλλοντός μας, τοῦ λαοῦ μας ὅστερα ἀπὸ ἐπισταμένη καὶ συστηματικὴ αὐτέρευνα μόνῃ ἱκανὴ νὰ δημιουργήσῃ ἐρμαιομένους χαρακτήρες καὶ νὰ δώσῃ μιὰ στρωμένη κατεύθυνσι, ἓνα θετικὸ προσανατολισμὸ στὰ καινούργια ἰδανικά, πὺ ὅδ' ἀρχίσουν νὰ μορφοποιοῦνται. Ὅλα αὐτὰ σημαίνουν δουλεία. Ἐντιονη δουλεία. Μιὰ καινούργια ἐπανάστασι γιὰ τὴν ἀπόκτησι ὅχι πᾶν τῆς ἐξωτερικῆς ἀνεξαρτησίας μας, πὺ μετέβαλε τὴν Ἑλλάδα σὲ χῶρον ἡρώων, ἀλλὰ τῆς διανοητικῆς ἐλευθερίας, πὺ ὅδ' αὐτῆς δώσῃ ὅλη τὴν φωτόβολη αἴγλη, τὴν ἀκτινοβολία της. Ἐπανάστασις τοῦλογικὸ πᾶν ὡστὸ συναίσθημα, στὰ πάθη, πὺ τόσο παρακώλυσαν τὴν πρόοδο τῆς πατρίδας μας.

Καιρὸς νὰ σταματήσῃ ἡ ἀσκοπη σπατάλη τῶν δυνάμεων μας. Τὰ μεγάλα μας προτερήματα πρέπει νὰ μποῦν στὴν ὑπηρεσία ἀνωτέρων ιδεωδῶν, πὺ ὅδ' αὐτῶν τὰ σύμβολα τῶν μελλοντικῶν μας ἐπιδιώξεων. Καὶ πρῶτα ἀπ' ὅλα ἀδιάκοπη φροντίδα γιὰ τὸ πλάσιμα μιᾶς καινούργιας γενεᾶς, φωτισμένης καὶ ἐλευθερωμένης ἀπ' τὴν σκληριὰ τῆς ἀμαθείας, τῆς πλάνης, τῶν προλήψεων τῆς κούφότητος καὶ τοῦ ἐγωῖσμοῦ. Πλάσιμα γενεᾶς πὺ ἐμβλημά της ὅδ' ἔχη, τὴν πρόοδο καὶ τὴν

δημιουργία γιὰ τὸ γενικὸ καλὸ. Πὺ ὅδ' αὐτῆς καλὰ πὺς καμμιὰ ἀνθρώπινη δρᾶσι δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ χωρὶς νὰ ἐξαρτᾶται ἀπ' τὴν ἀλληλουχία, τὴν ἐνέργεια τῆς συνολικῆς ζωῆς. Πὺ ὅδ' αὐτῆς βαθεῖα, πὺς τὸ ἥθικὸν ἰδεώδες του, τὸ ἀγαθὸ συνίσταται στὴν τάσι τοῦ ἀνθρώπου ἐλευθεραδιαρκῶς νὰ ἐξελλίσσεται καὶ τελειοποιεῖται μέσα στὴν κοινωνία καὶ γιὰ τὴν κοινωνία.

Τὶ πολυτιμότερη ὑπηρεσία μποροῦσε νὰ προσφέρῃ ἡ σημερινή; Ἰδεώδης ἀπόστολος, πραγματικὴ παιδαγωγὸς, μεγάλο της ὅδ' εἶνε τὸ καθάρθωμα ἂν προετοιμάσῃ τὸ ἥθικὸ γιὰ τὴν μεγάλη ἀναγέννησι, τὴν ἐπιβεβλημένη μεταρρυθμισι σὲ κάθε ἐκφρασι τῆς ζωῆς σύμφωνα με τοὺς κοινωνικοὺς ὁρισμοὺς της. Στὴν πολιτικὴ με τὴν κατάργησι τῶν προσωπικῶν κομμάτων καὶ τὴν καθιέρωσι τῶν κομμάτων κοινωνικῶν ἀρχῶν, ὅδ' αὐτῶν ἐλέγχον, πὺ φέρουν τὶς πραγματικῆς πολιτικῆς καὶ κυβερνητικῆς ἀξίες στὴν πρώτη γραμμῇ.

Στὴν Ἐκκλησίαν με τὴν ἀνάπλασι της σ' ἓνα ζωντανὸ σύγχρονισμὸ ὀργανισμὸ, με θετικὴ κοινωνικὴ δράση, ὅπως στοὺς χρόνους τῆς δουλείας, ἀπληλαγμένη ἀπὸ τὸν σημερινὸ ἄγονο καὶ διακολλημένους στίς ἀπρηχαιωμένες ἀρχὲς καὶ συστήματα εἶνε μιὰ ἄρνησι, πὺ ὑποθάλλει τὴν ὑποκρισία, τὸν φανατισμὸ καὶ τὴν ἀμάθεια. Στὴν ὀικονομικὴ ζωὴ με τὴν ἐδρεώσι τοῦ κράτους τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης τὸ ὁποῖον ἀκλόνητο ἔρεισμα ὅδ' ἔχει τὸν συνειδητοποιημένον καὶ ὀργανωμένον λαὸ. Καὶ στὴν ἐκπαίδευσι με τὴν συστηματοποιημένη προσπάθεια γιὰ μιὰ καθολικὴ οὐσιαστικὴ καὶ ἀδιάκοπη ψυχικὴ καλλιέργεια, διανοητικὴ διαφώτιση καὶ ἀνύψωσι.

Μὲ τέτοια ἰδανικά κάνει τὴν εἰσοδο της ἡ γενεὰ μας στὴ δευτέρη ἐκατονταετηρίδα τοῦ ἐλευθέρου βίου μας. Καὶ γενικώτερα τὴν συγκρότησι τῆς χώρας μας σ' ἓνα εἰρηνικὸ περιβάλλον, σὲ κοινωνία καὶ κράτος μπισμένο στὴν ἐποχὴ του, με πολιτικοὺς ἀρχοντας ἀξιότους, τὴν συνισταμένη τῆς ἀξιοσύνης τοῦ λαοῦ, πὺ ἐξασφαλίζοντας του μιὰ ἀνετη ζωὴ ὅδ' αὐτῆς ἱκανὸ νὰ τὸν χειραγωγῇ στὴν ἀνάπτυξι τῶν πνευματικῶν καὶ ψυχικῶν ἱκανοτήτων του, πὺ ὅδ' αὐτῶν ἐξασφαλίσουν μιὰ θέσι σημαντικὴ μέσα στὴν πολιτισμένη ἀνθρώπινη.

Α. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΑΠΟ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΝ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΝΑΟΥΣΗΣ

Τοῦ συνεργάτου μας κ. ΠΑΝΟΥ Ν. ΚΑΡΑΒΙΑ

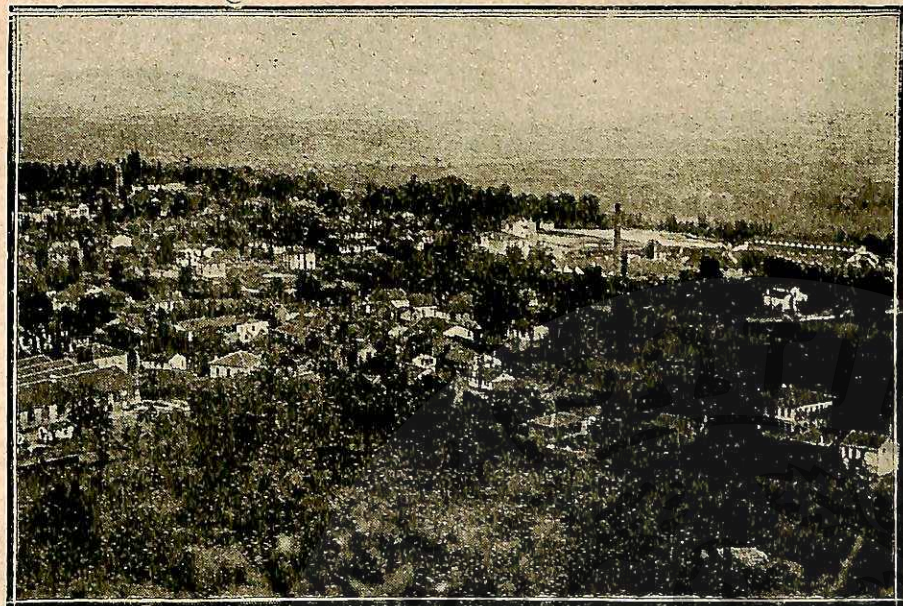
Εἰς τὸ πνεῦμα τῆς γενικῆς κατὰ τοῦ τυράννου ἐξεγέρσεως εἶχαν ἤδη προσχωρήσει ὅλοι οἱ Ἕλληνες τῆς Μακεδονίας. Πολλοὶ δὲ πρόκριτοι ἤσαν ἤδη μεμνημένοι τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας καὶ μέλη αὐτῆς.

Ἄλλ' εἶναι ἀλήθης ὅτι, περισσότερον παρὰ ἄλλου, εἰς τὴν Μακεδονίαν αἱ πιέσεις τῶν Τούρκων καὶ τὰ ἀφάνταστα μαρτύρια με τὰ ὁποῖα ἐδοκίμαζαν τοὺς ἐλληνικοὺς πληθυσμοὺς ἐδίεξαν καὶ ἐπέσπευσαν τὴν ἐκρηξιν τῆς Ἐπαναστάσεως. Σκληρότητες ἀπερίγραπτοι, ἐλάμβανον χώραν, ἀκατάπαυστοι ἀπαιτήσεις, φόνοι, βίαιαι καὶ παρὰ πάντα ἀνθρώπινον νόμον δημεύσεις, ἀπχρωγὰ καὶ κλοπῆς καὶ παιδιῶν. Ἡ διοικήσις μόνῃ τοῦ μοντεσσελίμ τῆς Θεσσαλονίκης ὅδ' ἤρκει νὰ ὠθήσῃ ὅχι σὲ μιὰ ἀλλὰ εἰς πολλὰς ἐπαναστάσεις. (1).

Ὁ Γιουσούφ ἄλλως τε, πληροφρηθεὶς καὶ τοῦ ἐπαναστατικοῦ ὀργισμοῦ τῶν ἐλλήνων ἤρχισε ἐκ τῶν προτέρων, διὰ λόγους προνοίας, σφαγὰς καὶ ἐγκαθεύσεις ὁμήρων. Δύο χιλιάδες Ἕλληνες ἐνεκλείσθησαν εἰς τὴν αὐλὴν καὶ ἐντὸς τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ Θεσσαλονίκης Ὁ Ρουκουέβιλλε ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν καὶ αὐτοπτης μάρτυς ἀφηγεῖται: «Αἱ δημόσιαι πλατεῖαι εἶχαν γεμίσει πασσάλους με κρεμασμένους, εἰς τὰς ἐπάλξεις τοῦ ἐπταπυργίου ἐκρέμοντο κε-

φαλαὶ χριστιανῶν, αἱ ἐκκλησίαι εἶχαν μεταβληθεῖ εἰς φυλακὰς... Αἱ ὑπερβολαὶ καὶ τὰ μαρτύρια αὐτὰ εἶχαν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀναγκαστικὴν ἐπανάστασιν (insurrection forcée) τῶν Ἑλλήνων». (2).

Οὕτω ἐσηματίσθησαν τὰ δύο πρῶτα ἐπαναστατικὰ σώματα ὑπὸ τῶν Ἑμμαν. Παππᾶν καὶ τὸν Κάψα, τῶν

Γενικὴ ἀποψις τοῦ κάτω τμήματος τῆς Ναούσης

ὁποῖων ἡ ἐξεγέρσις κατεστάλη ὅστερα ἀπὸ σκληροὺς ἀγῶνας εἰς τὴν χερσονήσον τῆς Κασσάνδρας ὑπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ θηριώδους Ἀβδούλ—Ἀμπούτ.

Ἄλλ' οἱ Μακεδόνες δὲν ἀπηλπίσθησαν. Ἡ Νάουσα καὶ τὰ περίχωρά της, τὰ ὁποῖα μόλις εἶχαν συνέλθει ἀπὸ τὴν καταστροφὴν καὶ τὰς σφαγὰς τοῦ Ἀλῆ πασσᾶ, ἔγιναν τὸ κέντρον μιᾶς νέας ἐπαναστατικῆς κινήσεως διευθυνομένης ὑπὸ τοῦ Ζαφειράκη Θ. Λογοθέτη καὶ τῶν δύο περιφήμων ἀρματωλῶν, τοῦ Καρατάσ-

σου καὶ τοῦ Γάτσου.

Τὸ σχέδιον τῶν τριῶν ἀρχηγῶν ἦτο νὰ λάβουν τὴν Νάουσαν ὡς κέντρον μιᾶς ἐξεγέρσεως ὅλης τῆς πρὸς Δ. τοῦ Ἀξίου Μακεδονίας δηλ. τῶν περιφερειῶν Ναούσης, Βερροίας, Κοζάνης, Σιατίστης Γρεβενῶν, Καστορίας, Βοδενῶν, Μοναστηρίου κ.τ.λ. ὅπου εἶχαν ὀρίσει πράκτορας ἐμπίστους πρὸς ὀργάνωσιν καὶ προπαρασκευῇ τοῦ κινήματος. Τὰς ἀρχὰς Ἰανουαρίου τοῦ 1822 συνεκέντρωθησαν οἱ περισσότεροι ἐξ αὐτῶν εἰς τὸ παρὰ τὴν Βερροίαν μοναστήρι τῆς Παναγίας τοῦ Δοδρά, ὅπου ἔλαβον γνώσιν τῶν παραγγελιῶν τοῦ Δ. Ὑψηλάντη καὶ τοῦ ἐν Μακεδονίαν ἀντιπροσώπου του, τοῦ κοζανίτου Νικ. Κοζομούλη. Ἐκεῖ ἔμαθαν ὅτι πλοῖα εἶχαν φύγει ἐκ Ναυπλίου με

ὅπλα καὶ πολεμοφόδια διὰ τοὺς Μακεδόνες καὶ ὅτι μαζὺ τῶν ἡρχετο καὶ ὁ Γρηγόριος Σάλλας, ὅστις εἶχε διορισθεῖ ὑπὸ τοῦ Ὑψηλάντου ἀρχηγὸς τῶν ἐπαναστατῶν τῆς Μακεδονίας. Ἀπεφάσιζαν δὲ νὰ κηρύξουν, ὁ καθεὶς εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ τὴν ἐπαναστάσιν, μόλις θὰ ἔφθαναν τὰ ἀναμενόμενα ἐκ Ναυπλίου ὅπλα. Ὅδ' αὐτῶν κατελάμβανον ἀμέσως τὴν ἐπὶ τοῦ Ἀξίου γέφυραν, τὴν κοιλάδα τῶν

Τεμπῶν καὶ τὰ στενὰ τῆς Καστορίας, οὕτως ὥστε νὰ κόψουν κάθε ἐπικοινωνίαν καὶ νὰ ἀποκλείσουν κάθε δυνατότητα ἀλληλοβοήθειας μεταξὺ τοῦ Ἀβδούλ—Ἀμπούτ, πασσᾶ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τοῦ Χουρσίτ πασσᾶ τῶν Ἰωαννίνων. (3).

Ἄλλ' ὁ Ἀβδούλ—Ἀμπούτ, ὑποπευθεὶς τὰ σχέδια τῶν Ἑλλήνων, ἤρχισε νὰ ὠχυρώσῃ τὴν Θεσσαλονικὴν καὶ τὸν κόλπον τῆς, πρὸς περισσότεραν δὲ ἀσφάλειαν μετέφερε καὶ ἐκράτησεν ὡς ὁμήρους διαφόρους προκρίτους τῶν πόλεων τῆς Δ.

(1) Ἰ. Φιλήμονος: Ἱστορικὸν δοκίμιον ἐπὶ τῆς ἐλληνικῆς Ἐπαναστάσεως. τ. III σελ. 141.

(2) Rouquerville: Histoire de la ré-génération de la Grèce. Tom. III, σελ. 57.

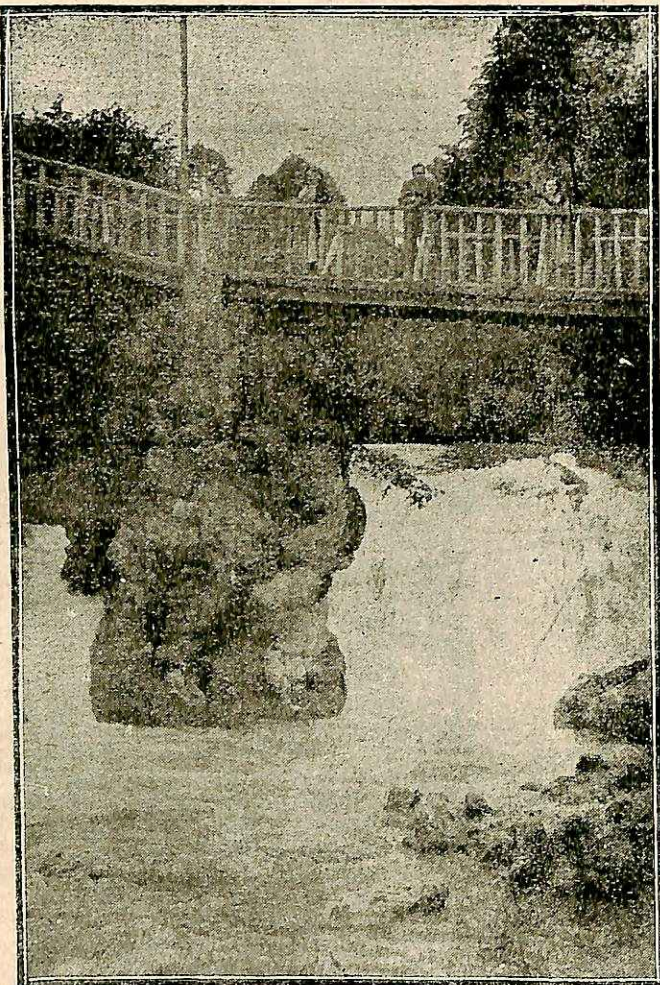
(3) Β. Κολοκοτρώνη: La Macédoine et la Grèce. σελ. 351, Rouquerville tom. III σελ. 530.

Μακεδονίας. Ἐν τέλει ἐκάλεσε νὰ ἔλθουν διὰ νὰ τοὺς κρατήσῃ ὡς ὁμήρους καὶ τὸν Ζαφειράκη ἢ τὸν υἱὸν του, τὸν Καρατάσσον, τὸν Γάτσον καὶ τὸν Διαμάντην Νικολάου, ἐκ τῶν καπιταναίων τοῦ Ὀλύμπου. Ἄλλ' οὐτοὶ ἠρνήθησαν νὰ προσέλθουν καὶ ἠναγκάσθησαν οὕτω νὰ ἐπισπεύσουν τὴν ἐπανάστασιν ὅχι μόνον διότι ἡ ἀρνήσις των νὰ προσέλθουν ἐξέθετε καὶ αὐτοὺς καὶ τοὺς Ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς εἰς νέας βιαιότητες ἐκ μέρους τοῦ Ἀβδούλ, ἀλλὰ καὶ διότι καὶ αἱ πολεμικαὶ προπαρασκευαὶ τοῦ τελευταίου τοὺς ἔθεταν εἰς ἀνησυχίαν. (*) Ὑστερὰ ἀπὸ συγκινητικὴν λειτουργίαν εἰς τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν τῆς Ναούσης, ὅπου εἶχαν συναθροισθῇ ὅλοι οἱ ὠπλισμένοι καὶ ἄσπλοι Ναουσαῖοι, ὠμίλησεν ὁ Ζαφειράκης καὶ ἐκηρύχθη ἡ ἐναρξίς τῆς Ἐπανάστασεως τὴν 19 Φεβρ. 1822. (**) Ἀμέσως οἱ ἐπανάσταται ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ, ποῦ ἤδη συνεκεντρώτο εἰς Βέρροιν. Ἀλλ' ἔγιναν ἔλα τὸσον πρῶτως καὶ τὸσον ἐσπευσμένα, ὥστε ἐκτὸς τῆς περιφερείας Ναούσης αἱ ἄλλαι δὲν ἠδυνήθησαν καὶ νὰ λάβουν μέρος. Ἐξ ἄλλου αἱ ἀναμενόμεναι ἐνισχύσεις ἐκ Ναυπλίου ἤργα πόρησαν εἰς τὰς Κυκλάδας καὶ δὲν ἔφθασαν παρὰ μετὰ ἓνα σχεδὸν μῆνα, ὅποτε πλέον ἦτο ἀργά, δὲν ἀπετελοῦντο δὲ καὶ αὐταὶ παρὰ ἐκ τεσσάρων κανονίων καὶ ὀλίγων ἄλλων πολεμοφοδίων. Εἰς τὴν βίαν των οἱ μακεδόνες ἀρχηγοὶ ἐλησμονήσαν νὰ καταλάβουν, παρὰ τὰς ληφθείσας ἀποφάσεις, τὴν γέφυραν τοῦ Ἀξίου καὶ τὴν κοιλάδα τῶν Τεμπῶν, δὲν εἰδοποίησαν δὲ καὶ τοὺς ἀρματολούς τοῦ Ὀλύμπου παρὰ 15 ἡμέρας μετὰ τὴν ἐκρήξιν δι' ἐπιστολῆς των, δι' ἧς ἐξήτουν ἐνίσχυσιν ἀπὸ τὸν Διαμάντην Νικολάου καὶ τὸν Δρόσκον. (**)

(*) Β. Κολοκοτρώνη : σελ. 352.

(**) Σ. Ι. Στουγιαννάκη : Ἱστορία τῆς πόλεως Ναούσης τομ. Α' σελ. 161.

(*) Ν. Φιλιππίδης : Ἐπανάστασις καὶ καταστροφὴ τῆς Ναούσης σελ. 48.

Ἡ ἱστορικὴ τοποθεσία «Τουμπάνου» τῆς Νιαούσης, ὅπου μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς ἔπσαν αἱ γυναῖκες

Ὡς ἦτο ἐπόμενον καὶ παρὰ τὸν ἐνθουσιασμόν καὶ τὰς ἐλπίδας τῶν ἀρχηγῶν, ἡ ἐπανάστασις, ὑπὸ αὐτοὺς τοὺς ὅρους, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιτύχῃ.

Ὑστερὰ ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας ἐπιτυχίας (ἔφθασαν μέχρι Βερροίας ὅπου ἔκαυσαν μερικὰ σπίτια τούρκων) οἱ ἐπανάσταται ἠναγκάσθησαν νὰ μάχωνται ὑποχωροῦντας ὑπὸ τὴν

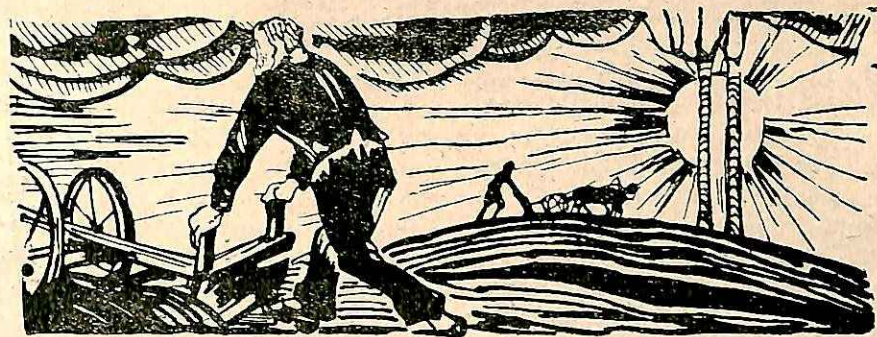
ἔμειναν εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης, δύο δὲ σημαῖαι των ἐκυριεύθησαν ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν. Οἱ ἀρχηγοὶ ἐνθαρρυνθέντες ἀποφασίζουσιν νέαν ἐπίθεσιν κατὰ τῆς Βερροίας, ἀλλ' ἐν τῇ μεταξὺ φθάνει νέον ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἰδίου τοῦ Ἀβδούλ - Ἀμποῦτ τουρκικὸν σῶμα, τὸ ὅποιον καὶ ἐπιτίθεται κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν. Οἱ Ἕλληνες ἐν τούτοις ἐνισχυθέντες ἀπὸ

τὸν Διαμάντην ποῦ ἔφθασε με' ἀρκετοὺς ἀρματολούς τοῦ Ὀλύμπου καὶ τὸν μόλις ἀφικθέντα στρατηγὸν Σάλλαν, συνοδευόμενον ἀπὸ τὸν φιλέλληνα πολωνὸν Λεξίνσκι καὶ τὸν θεολόγον Θεόφιλον Καίτην, ἐπὶ κεφαλῇς ἄλλων πολεμιστῶν, με' τὰ 4 κανόνια καὶ τὰ προαναφερθέντα πολεμοφοδία, ἀντέταξαν, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Σάλλα, πείσμονα ἀντίστασιν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Ἐν τέλει ὅμως οἱ τούρκοι ποῦ ἐνισχύοντο κατ'ἡμερινὸς με' νέας δυνάμεις κατέφεραν τὸ τελευταῖον κτύπημα. Ὁ Σάλλας καὶ ὁ Λεξίνσκι κατόρθωσαν, μετὰ πολλὰς περιπετείας νὰ διαφύγουν πρὸς τὴν στερεὰν Ἑλλάδα, ὁ δὲ Ζαφειράκης καὶ οἱ λοιποὶ καπιταναῖοι ὑποχώρησαντες ἐνεκλείσθησαν εἰς τὴν Νάουσαν, ἀρνούμενοι νὰ παραδοθῶν. Ὑστερὰ ἀπὸ ὀκτὼ ἡμερῶν στενὴν πολιορκίαν ὁ Ἀβδούλ - Ἀμποῦτ κατέλαβε τὴν πόλιν διὰ γενικής ἐπιθέσεως καὶ ἴσως χάρις εἰς τὴν προδοσίαν κάποιου φύλακος, τὴν 6 Ἀπριλίου 1822. (**)

Καὶ ἐπηκολούθησεν ἡ ἀφάνταστος τραγωδία.

Ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας μάχωνται εἰς τοὺς δρόμους τῆς Ναούσης. Ὁ Ζαφειράκης ἐγκλεισθεὶς εἰς ἓνα πύργον τῶν τειχῶν ἀνθίσταται με' πραγματικὸν ἥρωισμόν, κατορθώνει δὲ ἐν τέλει νὰ διαφύγῃ τὴν νύκτα με' μερικὰς οἰκογενείας, ὅπως ἐπίσης ὁ Καρατάσσος καὶ ὁ Γάτσος. Τὰ σπίτια ἐληστεύοντο καὶ ἐκαίοντο. Σκηναὶ ἀπεριγράπτου φρίκης ἐλάμβανον χώραν. Ὁ Γερβίνιος ὡς ἐξῆς

(*) Β. Κολοκοτρώνη : σελ. 354 καὶ Στουγιαννάκη Α' σελ. 238.

Ἡ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΕΙΣ ΤΑ ΧΩΡΙΑ

Τοῦ συνεργάτου μας κ. ΣΠ. ΧΑΣΙΩΤΟΥ

περιγράφει: «Πέντε χιλιάδες ἄνδρες ἐφονεύθησαν ἢ ἐπωλήθησαν εἰς Νάουσαν καὶ ἄλλοι τόσοι εἰς Παλαιόπυργον. Πολλοὶ ἐδασανίσθησαν χωρὶς οἶκτον καὶ αἱ γυναῖκες ἐκάησαν ζωνταναί. Ἐγγυοὶ γυναῖκες ἐμαρτύρησαν. Τὰ παιδιά ἐστραγγαλίζοντο ὑπὸ τὰ βλέμματα τῶν γονέων των, τὰ νήπια ἐκρεμῶντο...» (*) Πολλὰι γυναῖκες, ὅπως πρὸ δέκα ὀκτὼ ἐτῶν αἱ Σουλιώτισσαι, εἰς τὸ Ζάλογγον με' τὰ παιδιά τους καὶ νέα κορίτσια τῆς Ναούσης ἐρίφθησαν ἀπὸ τοῦ ὕψους ἀποκρήμνου ὄχθης τοῦ ποταμοῦ Ἀράψα. Ὁ Pouqueville ἀναφέρει ὅτι πρὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Ἀβδούλ - Ἀμποῦτ «καθ' ἐκάστην ἐστραγγαλίζοντο ἓνα πλῆθος ἀνδρῶν γυναικῶν καὶ παιδιῶν». (**)

Ὅσον ἀπλούστερα τὰ λόγια τὸσον περισσότερον δίδουν τὴν ἔκτασιν τῆς καταστροφῆς καὶ τῆς φρίκης.

Ἔτσι, μέσα εἰς τὸ αἷμα ἐπνίγημιὰ ὠραία προσπάθεια πρὸς τὸ φῶς καὶ πρὸς τὴν Ἐλευθερίαν. Ἐδόθη καὶ ἐκεῖ ἡ πάλῃ τοῦ πνεύματος πρὸς τὴν ἄμεσο ὕλικήν βία καὶ ἡ βία ἐπέδαλε τὸν ἐφήμερον θρίαμβό της. Ἀλλὰ τὸ πνεῦμα ὑπέκυψε, δὲν ἐχάθη, ἔζωντάνευε, ἐπλάτνηε, ἐφώτιζε καὶ ὁ τελικὸς θρίαμβος ἀνῆκε εἰς αὐτό.

Π. Ν. ΚΑΡΑΒΙΑΣ

(*) Gervinus: Insurrection et régénération de la Grèce. (γαλλικὴ μετάφρασις J. F. Minssen καὶ L. Sgouta) τομ. I σελ. 380—381.

(**) Pouqueville : III σελ. 534.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ

ΜΟΝΙΜΟΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΚΑΙ ΠΡΑΤΗΡΙΟΝ

4 ΟΔΟΣ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 4

ΥΦΑΝΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ

ΚΕΝΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΑΝΤΕΛΛΕΣ

ΧΑΛΙΑ

ΕΥΛΟΓΛΥΠΤΑ

ΕΠΙΠΛΑ

ΚΕΡΑΜΕΙΚΗ

ΧΑΛΚΩΜΑΤΑ

ΑΣΗΜΙΚΑ

ΣΤΟΛΙΔΙΑ κ. λ. π.

Ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος πωλοῦνται εἰς τιμὰς λογικάς.

Ἡ ἀγροτικὴ διαπαιδαγώγησις τῶν τέκνων τοῦ ἀγροτικοῦ λαοῦ εἰς ὅλας τὰς προηγμένας χώρας ἀποτελεῖ μέρος ἀπαραίτητον τοῦ προγράμματος τῆς εἰς τὰ δημοτικά σχολεῖα διδασκαλίας. Ὁ σκοπὸς δὲ αὐτῆς δὲν εἶναι νὰ διδάξῃ εἰς τοὺς μέλλοντας γεωργοὺς τὸ γεωργικὸν ἐπάγγελμα, ἀλλὰ νὰ προετοιμάσῃ μόνον αὐτοὺς ψυχικῶς κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε νὰ θέλουν νὰ ἐπιδοθῶν εἰς αὐτό, ὅταν θὰ ἐξέλθουν τοῦ σχολείου, μετ' ἰδιαίτερου ζήλου καὶ οὐχὶ ὡς εἰς ἀναγκαῖον κακόν, νὰ δύνανται δὲ νὰ μάθουν τὰς λεπτομερείας αὐτοῦ με' μεγαλειτέραν εὐκολίαν καὶ με' ὅσον τὸ δυνατόν τελειότεραν διανοητικὴν ἀντίληψιν, ἵνα καὶ μετέρχονται τὰ ἔργα τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν πατρικῶν των κτημάτων με' μεγαλειτέραν παραγωγικὴν ἱκανότητα ἢ οἱ γονεῖς αὐτῶν. Ἄνευ δὲ τῶν πατροπαραδότων προλήψεων ἐργαζόμενοι νὰ αἰσθάνωνται τὴν ἀνάγκην, ἵνα συμπληρώσιν ὅλον καὶ πλουτίζωσι τὰς γεωργικὰς καὶ κτηνοτροφικὰς των γνώσεις, ἀκούοντες μετ' ἰδιαίτερας προθυμίας, ἀναγινώσκοντες καὶ ἐφαρμοζόντες λελογισμένως καὶ μετὰ τῆς δεούσης κρίσεως πᾶν γεωπονικὸν δίδαγμα, ἐκ τῶν δυναμένων νὰ συντελέσουν εἰς τὴν μεθοδικωτέραν καὶ ἐντατικωτέραν διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεών των, πρὸ παντὸς δὲ εἰς τὴν αὔξησιν τῶν ἐκ τῆς συστηματικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς γῆς εἰσοδημάτων αὐτῶν.

Ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο τὸ ἐπάγγελμα τοῦ γεωργοῦ ποῦ ἄρα γε πορεύεται νὰ μάθουν οἱ ἀποφοιτῶντες ἀπὸ τὰ δημοτικά σχολεῖα μετὰ τὴν εἰς ταῦτα ἐξαιετὴ ἐκπαίδευσίν των ;

Εἶναι εὐνόητον ὅτι τὸ μέγιστον μέρος αὐτῶν ἔστω π. χ. τὰ 80 ἢ 90% ἐκ τῶν παιδιῶν τῆς ἐσχολῆς, τὰ ὁποῖα ὑπολογίζονται κατ' ἔτος εἰς πολλὰς δεκάδας χιλιάδων, εἰς ὅσας ἀνέρχονται οἱ περατοῦντες ἐκάστοτε τὴν εἰς τὰ ἐξαιετὴ δημοτικά σχολεῖα μόρφωσίν των, δὲν ἔχουν τὰς οικονομικὰς δυνάμεις διὰ νὰ ἐξακολουθήσουν τὴν ἐκπαιδευτικὴν αὐτῶν πορείαν εἰς ἄλλα σχολεῖα καὶ ἀναγκαιῶς παραμένοντες εἰς τὸ χωρίον των δὲν ἔχουν ποῦ ἄλλοῦ νὰ μάθουν τὸ κυρίως γεωργικὸν ἐπάγγελμα ἢ τοὺς συναφείς πρὸς αὐτὸ εἰδικοὺς κλάδους, εἰ μὴ πλησίον τῶν γονέων των.

Οἱ γεωργοὶ πατέρες των εἶναι συνεπῶς κατ' ἀνάγκην οἱ ἐπαγγελματικοὶ αὐτῶν διδάσκαλοι εἰς τὰ χωρία, τὰ δὲ πατρικά των κτήματα αἱ ἀγέλαι καὶ τὰ ποίμνια εἶναι κατ' ἀνάγκην διὰ τὰ τέκνα τῶν ἀγροτῶν τὰ ἐπαγγελματικὰ αὐτῶν σχολεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐργαζόμενα ὡς βοηθοὶ τῶν γονέων των, μαθαίνουν καὶ ἐξασκοῦνται τεχνικῶς, εἰς ὅλα τὰ ἔργα τοῦ ἐπαγγέλματος. Εἰς τὴν σφαίρην, εἰς τὰ ὀργώματα, εἰς τὴν σποράν, εἰς τὸ θέρισμα, εἰς τὰ κλαδέματα, εἰς τὴν συγκομιδὴν τῶν προϊόντων, εἰς βόσκησιν καὶ τὸ ἀμείγμα τῶν αἰγοπροβάτων εἰς τὴν κοράν αὐτῶν, εἰς τὴν περιποίησιν καὶ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ἐργατικῶν ζώων κ. λ. π. Ἀλλὰ ἐὰν πλὴν, ὡς εἵπομεν, τῶν ὀλιγίστων ἐκείνων, ὅσοι θὰ δυνηθῶν νὰ ἐξακολουθήσουν τὴν εἰς ἄλλα σχολεῖα γενικὴν ἢ ἐπαγγελματικὴν των ἐκπαίδευσιν, πρόκειται διὰ τοὺς ἄλλους, ὅλους νὰ χρησιμεύσουν οἱ τοσοῦτον ἀτελεῖς ὑπὸ ἐπαγγελματι-

κὴν ἔποψιν γονεὺς των ὡς οἱ μόνοι αὐτῶν διδάσκαλοι, βεβαίως δὲν θὰ καθυστερήσωσι μὲν οἱ νέοι αὐτοὶ γεωργοὶ εἰς τ' ἀφορῶντα τὸ καθαρῶς πρακτικὸν μέρος τῆς ἐργασίας κατὰ τὸν πατροπαράδοτον τρόπον διεξαγομένης, ἀλλὰ θὰ καθυστεροῦν οὗτοι ὡς πρὸς τὴν μετὰ λόγου ἐκτέλεσιν τῶν διαφορῶν πράξεων καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν τελειότερων μεθόδων εἰς τὰ ἔργα των, ὅσα προέκυψαν μέχρι τοῦδε καὶ ὅσα σὺν τῷ χρόνῳ ὀλονέν θὰ προκύπτουν διὰ τῶν ἐρευνητῶν τῆς γεωργικῆς ἐπιστήμης καὶ διὰ τῆς πεφωτισμένης πείρας. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν κατὰ τὸ στάδιον τῆς εἰς αὐτὰ τὰ χωρία ἐπαγγελματικῆς ἐνασχολήσεως τῶν τέκνων τοῦ ἀγροτικοῦ λαοῦ πανταχοῦ τοῦ κόσμου, κατὰ τὰ διαλείμματα τῆς εἰς τὰ πατρικά των κτήματα ἐργασίας τῆς ἀγροτικῆς νεολαίας εἴτε εἰς ἐσπερινὰ σχολεῖα εἴτε εἰς χειμερινὰ τοιαῦτα μόνιμα ἢ μεταβατικά, ὅπου αἱ γεωργικαὶ ἐργασίαι λόγῳ τοῦ πολὺ ψυχροῦ κλίματος, ὅπως συμβαίνει ἐν Γερμανίᾳ λ. χ. σταματῶσιν, εἴτε κατὰ τὰς Κυριακάς, ἢ ἄλλας μὴ ἐργασίμους ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡμέρας, καθιερωθῇ νὰ λαμβάνουν σειρὰν ὠρισμένων θεωρητικῶν μαθημάτων ὡς συμπληρωματικῶν τῶν πρακτικῶν, ὅσα διδάσκονται ἀπὸ τοὺς γονεῖς των. Τὰ θεωρητικὰ αὐτὰ μαθήματα δυνάμενα νὰ περιορισθῶσι καὶ εἰς ὀλίγας μόνον καθ' ἑβδομάδα ὥρας (ἔστω εἰς 2—4 λ. χ. ὥρας ἐπὶ 2—3 κατὰ σειρὰν ἔτη), δὲν πρόκειται βεβαίως νὰ ἐμποδίσουν τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὰς ἐργασίας εἰς τὰ πατρικά των κτήματα. Διδάσκονται δὲ τὰ μαθήματα ταῦτα κατ' ἀνάγκην καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τοὺς εἰς τὰ χωρία ὑπηρετοῦντας δημοδιδασκάλους, ἀφ' οὗ τυχὸν γεωπονικῆς τινος μετεκπαιδεύσεως εἰς γεωπονικὰ φροντιστήρια, ἥτοι εἰς Γεωργικὰς Σχολὰς ἢ Γεωργικοὺς Σταθμοὺς ἢ εἰς κτήματα πρότυπα καὶ ἀποκτήσουν πιστοποιήσιν ὅτι ἔξεμαθον ἀπὸ εἰδικῶν καθηγητῶν τῆς γεωπονίας θεωρητικῶς καὶ ἐξηκολύθησαν πρακτικῶς καὶ ἀπέκτησαν τὰς γεωπονικὰς ἐκείνας γνώσεις, ὅπως χρειάζονται οὗτοι διὰ νὰ διδάξουν εὐδοκίμως σειρὰν ὠρισμένων καὶ ἀπλουστάτων γεωπονικῶν μαθημάτων εἰς ἀποφοίτους τῶν δημοτικῶν σχολείων, ἐργαζομένους ὡς εἴπομεν εἰς τὰ πατρικά των κτήματα.

Μέθοδοι τῆς γεωργικῆς διδασκαλίας εἰς τὰ χωρία

Ἡ διδασκαλία αὕτη ἐπὶ τῇ βάσει καλῶς μελετημένου ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῇ βοηθείᾳ καὶ βιβλίων εἰδικῶν πρὸς χρῆσιν τῶν διδασκάλων ὡς καὶ ἰδιαιτέρων τοιούτων μετεκπαιδευτῶν τῶν διδασκομένων μαθημάτων διὰ χρῆσιν τῶν μαθητῶν, δέον νὰ περιστρέφεται κυρίως εἰς τὰς γεωργικὰς ἐργασίας τῆς περιφέρειας. Νὰ παρακολουθῇ δὲ ἡ διδασκαλία καὶ νὰ συμβαδίζῃ μὲ τὰς ἐποχὰς ἐκάστης ἐργασίας. Νὰ ἐξηγητῇ ὡς ἀφετηρίαν ὁ διδάσκαλος ἐκείνας πρὸ πάντων τὰς ἐργασίας, ὅσαι διεξήχθησαν εἰς τὸ χωρίον κατὰ τὴν παρελθούσαν λ. χ. ἑβδομάδα καὶ εἰς τὰς ὁποίας συμμετέσχον κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον αὐτοὶ οἱ διδασκόμενοι. Πῶς ἔγειναν τὰ ὀργώματα, ἢ σπορὰ, ἢ λίπανσις. Πῶς καλλίτερα ἔπρεπε νὰ γίνουν διὰ νὰ ἦσαν τελειότερα. Πῶς ἔγινε ὁ τρυγητός, πῶς ἔγινε τὸ κρασί; Πῶς συνελέγησαν αἱ ἐλαῖαι, πῶς παρεσκευάσθη τὸ λάδι. Πῶς θὰ ἐγίνοντο ταῦτα μεθοδικώτερον διὰ τὴν καλλιτέραν ποιότητα τῶν προϊόντων. Πῶς τρέφονται ἐκάστοτε τὰ ζῶα. Πῶς θὰ ἐτρέφοντο καλλίτερα, διὰ νὰ δίδουν μεγαλύτερον καθαρόν εἰσόδημα. Πῶς προήλθον αἱ τυχόν παρουσιαζόμεναι ἀσθένειαι εἰς τὰ κτήνη τοῦ χωρίου, καὶ εἰς τὰς ὀρνίθια. Πῶς προλαμβάνονται αὐταί, πῶς περιορίζονται (μέτρα ὑγιεινῆς, ἐμβολιασμοί, ἀπολυμάνσεις). Πῶς πολεμοῦνται ὠρισμένοι ἀσθένειαι τῶν φυτῶν καὶ ἐπιβλαβῆ ἔντομα καὶ ἄλλα παράσιτα κλπ. Ὅλα δὲ ταῦτα μὲ παραδείγματα, μὲ συγκρίσεις ἐπὶ τῶν ὅσα τὰ παιδιὰ εἶδον καὶ ἀντελήφθησαν. Μὲ ὑπολογισμοὺς δαπανῶν ἐσόδων. Πῶς διεξάγονται αἱ συνεταιρικαὶ ἐνέργειαι. Νὰ παρακολουθῇ δὲ ἡ διδασκαλία αὕτη καὶ μὲ παρατηρήσεις εἰς ἐκδρομάς, ἀνὰ τὰ πρακτικὰ κτήματα, καθὼς καὶ μὲ πειραματικὸν τινὰς ἀγροῦς, μὲ ὕλιν πρὸς τοῦτο μέσα, (σπόροι, λίπασματα), τὰ ὁποῖα δέον νὰ παρέχῃ μὲ σχετικὰς ὁδηγίας ἢ γεωργικὴ ὑπηρεσία τῆς περιφέρειας. Ἐπίσης θὰ ἐκτελῶνται ὁμαδικαὶ ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τοῦ διδασκάλου ἐργασίαι πολλαπλασιασμοῦ τῶν δένδρων εἰς μικρὰ φυτώρια προωρισμένα διὰ τὰ ἴδια αὐτῶν κτήματα. Τὰ φυτῶρια ταῦτα θὰ ἐγκαθίστανται καὶ θὰ συντηρῶνται ἰδιοχείρως ὑπὸ τῶν

μαθητευομένων συνεταιρικῶς μὲ ἰδίας αὐτῶν δαπάνας, τῇ συνδρομῇ καὶ τῶν κοινοτήτων, τῶν συνεταιρισμῶν καὶ τῶν γεωργικῶν ἐπιμελητηρίων. Θὰ ἐπεκτείνωνται τὰς φυτεύσεις δένδρων εἰς τὰ κτήματα. Θὰ καλλωπίζωνται διὰ δένδροστοιχιῶν τὰς κοινοτικὰς πλατείας, καὶ τοὺς κοινοτικούς δρόμους. Θὰ ἐξημερώνωνται δι' ἐμβολιασμοῦ ὁμαδικῶς ὑπὸ τῶν μαθητευομένων τὰ ἄγρια ὀπωροφόρα εἰς τὰς κτηματικὰς τοῦ χωρίου περιφέρειας, ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τοῦ διδασκάλου. Ἀνάγκη δὲ πρὸς τοῦτο νὰ ἐφοδιάζωνται μὲ ἐμβολιαστήρια ὄργανα ὑπὸ τῆς γεωργικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους.

Τὰ Κυριακὰ σχολεῖα τῆς στοιχειώδους γεωργικῆς ἐκπαιδεύσεως

Ἴδοι πῶς ἐννοῦμεν τὴν ἐπαγγελματικὴν μόρφωσιν τοῦ πλήθους τῶν μελλόντων γεωργῶν, τὸ μὲν διδασκομένων πρακτικῶς διὰ τῆς ἐργασίας εἰς τὰ κτήματα τῶν γονέων των, τὸ δὲ ἐκ παραλλήλου καὶ συμπληρωματικῶς διὰ στοιχειώδους τινὸς θεωρητικῆς μᾶλλον διδασκαλίας ἐπὶ τινος καθ' ἑβδομάδα ὥρας καὶ δι' ὁδηγίων περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκτελέσεως προοδευτικῶν τινῶν ἐργασιῶν εἰς τὰ χωρία των, ὑπὸ δημοδιδασκάλων, ἀποκτησάντων τὴν ἱκανότητα διὰ τὴν διδασκαλίαν τούτων, τὸ μὲν εἰς τὰ διδασκαλεῖα, μετὰ τὴν γεωπονικὴν μεταρρυθμίσειν αὐτῶν, καθ' ὃν εἴπομεν τρόπον, τὸ δὲ διὰ μετεκπαιδεύσεως εἰς εἰδικὰ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον γεωπονικὰ φροντιστήρια. Ἡ διδασκαλία αὕτη τῶν γνώσεων τῆς στοιχειώδους λεγομένης γεωργικῆς ἐκπαιδεύσεως δὲν εἶναι καθ' ἡμᾶς ἀπαραίτητος ἀναγκαῖον νὰ γίνηται μόνον τὰς Κυριακάς ἢ μόνον τὰς ἐορτάς, δυνάμενη κάλλιστα νὰ γίνηται, ὅσον ὑπάρχει χρόνος διαθέσιμος καὶ καθ' ὥρας ὠρισμένας ἄλλων τῆς ἑβδομάδος ἡμερῶν, ἔστω λ. χ. ἐσπερινὰς τινος ὥρας ἢ δις τῆς ἑβδομάδος, ἐν τῷ δημοτικῷ σχολεῖῳ, ἐξασφαλίζομένου κατ' αὐτὰς τοῦ φωτισμοῦ καὶ τῆς θερμοάνεως ὑπὸ τῆς κοινότητος ἢ δι' ἐράνου ὑπὸ τῶν ἰδίων μαθητευομένων.

Διὰ τῆς πρωτοβουλίας τοῦ ζήλου καὶ τῆς δραστηριότητος τῶν δημοδιδασκάλων ὅλα αὐτὰ εἶναι πράγματα ἐξοικονομούμενα ὑπερπληθύνων διὰ τῆς ἐπιμονῆς ὅλων τῶν

παρεμβαλλομένων ἀναποφεύκτων ἐμποδίων. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν, ὅτι ἀφοῦ τόσοι μεγάλα καὶ σωτήρια ἔργα ἀναμένονεν παρὰ τῶν δημοδιδασκάλων εἶνε ἀνάγκη καὶ νὰ μισθοδοτῶμεν αὐτοὺς καὶ νὰ ἐξυψώσωμεν αὐτοὺς ὕλιν καὶ ἠθικῶς ἀναλόγως πρὸς τὴν τόσο ὕψηλὴν καὶ σπουδαίαν ἀποστολὴν των, ἵνα μὴ αἱ οἰκονομικαὶ στερήσεις καὶ στενοχωρίαι ἀπαγοητεύουν τοὺτους καὶ μειώνουν τὴν κατὰ ποῖον καὶ ποσὸν διδασκτικὴν αὐτῶν ἀπόδοσιν. Ἐπίσης πρέπει οἱ ἀναλαμβάνοντες ἐξ αὐτῶν τὴν μετασχολικὴν διδασκαλίαν τῶν μελλόντων γεωργῶν ν' ἀμείβωνται δι' ἰδιαιτέρου ἐπιμισθίου διὰ τὴν ἐπὶ πλέον ἐργασίαν, τὴν ὁποῖαν ἐκτὸς τοῦ σχολείου πρόκειται διὰ τὸν ἄνω σκοπὸν ν' ἀναλάβουν.

Τὸ ἐπιμισθίον τῶν διδασκάλων εἰς τὰ σχολεῖα τῆς στοιχειώδους γεωργικῆς ἐκπαιδεύσεως

Τὸ ἐπιμισθίον αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ διστάσῃ νὰ καταβάλλῃ ἀπ' εὐθείας αὐτὸ τὸ δημόσιον ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ παρακρατῇ ὠρισμένον ποσοστὸν ὡς ἀντίκρουσμα τῆς δαπάνης ταύτης ἀπὸ τὰ κοινοτικά καὶ δημοτικά ἔσοδα μόνον τῶν ἐπαρκῶς εὐπορούντων δήμων καὶ κοινοτήτων. Διότι καίτοι ὑπάρχει νόμος περὶ τῶν περὶ οὗ ὁ λόγος κυριακῶν λεγομένων σχολείων τῆς στοιχειώδους γεωργικῆς ἐκπαιδεύσεως, ὁποῖος ἐπὶ τῆς Ὑπουργείας τοῦ κ. Παπαναστασίου τῇ εἰσηγήσει ἡμῶν ἐψηφίσθη ἐπὶ τῆς Οἰκουμένης Κυβερνήσεως καὶ μετεκπαιδεύονται πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον κατ' ἔτος ἕκαστος ὑπὲρ τοὺς 100 δημοδιδασκάλους εἰς ὠρισμένα γεωπονικὰ φροντιστήρια λειτουργοῦντα χάριν αὐτῶν εἰς γεωργικὰς σχολὰς καὶ εἰς γεωργικοὺς σταθμοὺς τοῦ Κράτους δὲν χρησιμοποιοῦνται δυστυχῶς οὔτε 10 τοῖς 100 μεταξὺ αὐτῶν διὰ τὸν ἄνω σκοπὸν, διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι δὲν καταβάλλεται εἰς αὐτοὺς τὸ κατὰ τὸν νόμον ἐπιμισθίον ὑπὸ τῶν οἰκείων κοινοτήτων τῶν μὲν λόγῳ πραγματικῆς οἰκονομικῆς ἀνεπαρκείας αὐτῶν, τῶν δὲ ἐξ ἐλλείψεως πνεύματος προοδευτικοῦ τῶν εὐπορούντων δήμων καὶ κοινοτήτων μὴ ἐξαναστασάντων πρὸς τοῦτο ὑπὸ τῆς ἀδιαφοροῦσης δυστυχῶς διοικήσεως ὡς καὶ ἔνεκα τῆς μὴ ἐπαρκούς παρακολούθησής τῆς τόσοι σοβαρὰς αὐτῆς ὑπηρεσίας ἐκ μέρους τῶν

Ὑπουργείων τῆς Γεωργίας καὶ τῆς Παιδείας.

Διὰ νὰ ἐννοήσῃ τις τὴν μεγίστην σημασίαν τῶν σχολείων αὐτῶν τῆς στοιχειώδους γεωργικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἕκαστον τῶν ὁποίων δὲν θὰ στοιχίσῃ περισσότερον τῶν 10 τὸ πολὺ χιλιάδων δραχμῶν ἐτησίως, ἄς φαντασθῇ τὴν ἐντὸς ὀλίγων ἔτων συμπλήρωσιν τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν μέχρι 1000, ἐγκαθισταμένων εἰς ἰσάριθμα χωρία. Τὸν δὲ ἀριθμὸν τῶν μαθητευομένων εἰς ταῦτα ἀνερχόμενον κατὰ μέσον ὅρον ἔστω εἰς 30 μόνον εἰς ἕκαστον σχολεῖον. Θὰ ἀποδίδωνται τότε εἰς τὴν Κοινωνίαν 30 χιλιάδες νέοι γεωργοὶ ἐτησίως, τελειότερον ἐπαγγελματικῶς κατηρτισμένοι, ἵνα καὶ τὰ κτήματα αὐτῶν καθιστοῦν πολὺ μᾶλλον

πλέον προσοδοφόρα καὶ παράδειγμα γίνωνται εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους γεωργοὺς τοῦ χωρίου των πρὸς γενικὴν καὶ σπουδαίαν αὐξήσιν τῆς ἐθνικῆς μας παραγωγῆς δι' ἔργων πλέον καὶ ὀχι διὰ λόγων. Ἄλλ' ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι βαθμοὶ ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν γεωργῶν εἰς ἰδιαίτερα συστηματικὰ σχολεῖα καὶ σχολὰς εἰδικὰς κατωτέρου, μέσου καὶ ἀνωτέρου βαθμοῦ, τῶν ὁποίων ὅμως δὲν δύναται νὰ ἐπωφελοῦνται ἐκάστοτε καθ' ἅπασαν τὴν χώραν περισσότεροι τῶν ὀλίγων ἑκατοντάδων νέων κατ' ἔτος καθ' ἅπασαν τὴν χώραν. Περὶ τῶν σχολῶν τούτων θὰ κάμωμεν ἰδιαίτερον λόγον.

ΣΥΓΓΡ. ΧΑΣΙΩΤΗΣ
Γεωρυσιαστής

Ο ΦΟΙΝΙΞ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΖΩΗΣ

ΥΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1882

Κεφάλαια καὶ Ἀποθεματικά τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1929.

Λίραι Ἀγγλίας 8.660.514

Ἀσφάλεια ἐν ἰσχύϊ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1929

Λίραι Ἀγγλίας 63.751.021

Εἰσπραχθέντα Ἀσφάλιστρα κατὰ τὸ ἔτος 1929

Λίραι Ἀγγλίας 3.175.022

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΑΘΗΝΑΙ

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΡ. 21

Η ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑΣ ΕΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Ἡ καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου ἐπι-
τυγχάνει θαυμάσια εἰς πολλὰ μέρη
τῆς Βουλγαρίας, τῆς ὁποίας καὶ τὸ
κλίμα καὶ τὸ ἔδαφος εἶναι ἰδιαίτε-
ρως εὐνοϊκὰ διὰ τὴν ἀμπελουργίαν. Ἐν
τούτοις ἡ χώρα μας δὲν παράγει
ἐτησίως παρὰ 1.000.000 καὶ κατὰ
τὰ πλέον εὐτυχῇ καὶ παραγωγικῇ
ἐτη 2.000.000 ἐκατόλιτρα οἴνου, ἐνῶ
ἡ Γαλλία π. χ. παράγει μέχρι
60.000.000 ἐκατόλιτρα κατ' ἔτος,
ἡ Ἰταλία περὶ τὰ 45.000.000, ἡ
Ἰσπανία 26.000.000, ἡ Οὐγγαρία
καὶ ἡ Γιουγκοσλαβία 3—4 ἑκατο-
μύρια ἐκάστη, ἡ Ρουμανία 6 ἑκα-
τομ. ἐκατόλιτρα. Εἰς τὴν Γαλλίαν
τὰ 3,1% τῆς ὅλης ἐπιφανείας τῆς
χώρας καταλαμβάνονται ὑπὸ τῆς ἀμ-
πέλου, εἰς Ρουμανίαν τὸ 1,4%, εἰς
Οὐγγαρίαν τὸ 1%, εἰς Αὐστρίαν
τὰ 0,8%, καὶ εἰς Βουλγαρίαν μόνον
τὰ 0,6%, ἂν καὶ τὸ κλίμα καὶ τὸ
ἔδαφος τῆς χώρας μας εἶναι γενικῶς
πολὺ εὐνοϊκώτερον διὰ τὴν καλλιέρ-
γειαν τῆς ἀμπέλου ἀπὸ τὸ κλίμα
καὶ τὸ ἔδαφος τῶν ἄνω χωρῶν. Αἱ
προσῆλτοι πλευραὶ μὲ τὸ γόνιμον
ἔδαφος, ἀφθονοῦν.

Εἶναι ἀληθές ὅτι ἄλλοτε, πρὸ τῆς
ἐμφανίσεως τῆς φυλλοξήρας, ἡ ἀμ-
πελος καλλιεργεῖτο πολὺ περισσότε-
ρον ἀπὸ τὴν τῶρα εἰς τὴν Βουλγαρίαν. Ἡ
φυλλοξήρα, εἰσαχθεῖσα ἐξ Ἀμερικῆς,
ἔκαμε τὴν πρώτην τῆς ἐμφάνισιν εἰς
τὴν χώραν μας τῷ 1886. Ἀλλὰ τὸ
1894 ἀκόμη αἱ ἀμπελοὶ κατεῖχον
ἐκτασιν 101,051 ἐκταρίων. Ἐφ' ὅσον
αἱ ἐκ τῆς φυλλοξήρας καταστροφαὶ
μετεδίδοντο περισσότερον, ἡ καλ-
λιεργουμένη ἐκτασις περιορίζετο.
Οὕτω τῷ 1920, ἡ ἀμπελος, δὲν κα-
τελάμβανε πλέον παρὰ 44,254 ἐκ-
τάρια.

Ἀλλὰ χάρις εἰς τὴν ἐνεργητικό-
τητα τῶν καλλιεργητῶν μας, ὀλίγον
κατ' ὀλίγον, ἀντεκατεστάθησαν αἱ
ἀσθενεῖς ρίζαι δι' ἀμερικανικῶν, αἱ
ὁποῖαι δὲν προσβάλλονται ἀπὸ τὴν
φυλλοξήραν, καὶ τοῦτο ἐπέτρεψε ν'
αὐξάνεται προοδευτικῶς κατ' ἔτος ἡ
καλλιεργουμένη ἐπιφάνεια, ὅπως φαί-
νεται καὶ ἐκ τοῦ κάτωθι πίνακος:

Ἔτη	Ἐκτασις κατεχομένη ὑπὸ ἀμπέλων ἐν Βουλγαρίᾳ (εἰς ἐκτάρια)
1920	44.254
1921	45.050
1922	48.317

Ἔτη	Ἐκτασις κατεχομένη ὑπὸ ἀμπέλων ἐν Βουλγαρίᾳ (εἰς ἐκτάρια)
1923	56.423
1924	63.168
1925	68.046
1926	73.027
1927	77.041
1928	79.491
1929	80.392

Κατὰ τὸ 1930 ἡ ἐκτασις αὕτη ἡ-
ξήθη εἰσέτι—τὴν παρελθούσαν ἀνοι-
ξιν—κατὰ 2.000 ἐκτ. διότι οἱ χωρι-
κοὶ μας ἐξακολουθοῦν νὰ φυτεύουν
κατ' ἔτος νέας ἀμπελούς.

Ποῦ μᾶς φέρεῖ ἡ διαρκὴς αὕτη
αὔξησης τῆς ὑπὸ τῆς ἀμπέλου κατε-
χομένης ἐκτάσεως; Ἀπὸ αὐτῆς τῆς
ἀπόψεως τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπῆρξεν
εὐνοϊκόν, διότι οἱ παραχθέντες ἐν
Βουλγαρίᾳ οἶνοι, κατὰ τὸ 1929 ἐπω-
λήθησαν μέχρι σήμερον σχεδὸν ὅλοι
ἐντὸς τῆς χώρας. Ἀλλ' εἶναι γνω-
στὸν ὅτι ὁ πληθυσμὸς μας, συντε-
τριμμένος ἐκ τῶν πελωρίων βαρῶν,
ἀτινα ἐπεβλήθησαν διὰ τῶν Συνθη-
κῶν εἰς τὴν Βουλγαρίαν, δὲν δύνα-
ται ἐτησίως νὰ καταναλώσῃ πλέον
τῶν 800.000—1.000.000 ἐκατολ.
οἴνου. Θὰ πρέπει λοιπὸν νὰ εἰρε-
θοῦν ἀγοραὶ πρὸς κατανάλωσιν,
κατὰ τὰ ἔτη τῆς μεγάλης παραγω-
γῆς, 400.000—600.000 ἐκατολ.
βουλγαρικῶν οἴνων.

Ἐποστάθῃ ἡ ἐξαγωγή τῶν περισ-
σευμάτων τῶν οἴνων μας. Αἱ περι-
στάσεις ὅμως δὲν εἶναι διόλου εὐνοϊ-
καὶ διὰ τὸ «πλάσασμά» των.

Υπενθυμίζομεν, ὅτι αἱ κυριώτεραι
χώραι, εἰσαγωγῆς οἴνων ἐν Εὐρώπῃ,
εἶναι ἡ Γερμανία, ἡ Αὐστρία καὶ ἡ
Ἑλβετία, διότι εἰς Πολωνίαν, Τσε-
χοσλοβακίαν καὶ Βέλγιον καταναλί-
σκεται κυρίως ζύθος καὶ τῶν ξένων
κρασιῶν ἐμποδίζεται ἡ εἰσαγωγή διὰ
πελωρίων τελωνιακῶν δασμῶν. Ἀλλ'
ἡ Γερμανία μόνη εἰσάγει 1.000.000
ἐτησίως ἐκατόλιτρα ξένων οἴνων, τοὺς
ὁποίους καταναλίσκει ὡς οἶνον, ὡς
ἐπίσης καὶ 18.000.000 λίτρας διὰ
τὴν ἀπόσταξιν καὶ 2.500.000 λίτρας
τὰς ὁποίας μεταβάλλει εἰς ζύδι. Ἡ
Αὐστρία, ἡ Ἑλβετία καὶ ἡ Αἴγυ-
πτος εἰσάγουν ἐτησίως καὶ οἱ τρεῖς
μαζύ, περὶ τὰς 70.000.000 λί-
τρας ξένων οἴνων. Δὲν δυνάμεθα
ὅμως νὰ ὑπολογίσωμεν ἐπ' αὐτῶν
τῶν χωρῶν, διότι ἄλλοι μεγάλοι

παραγωγεῖς οἴνου, ὅπως ἡ Ἰσπανία,
ἡ Ἰταλία καὶ ἡ Ἑλλάς (δὲν ἀναφέ-
ρομεν τὴν Γαλλίαν, ἡ ὁποία κατὰ
τὸ ἔτος τοῦτο εἶχεν ἔλλειμμα εἰς τὴν
συγκομιδὴν τῆς) πρὸ πολλοῦ ἔχουν
ὀργανώσει τὴν ἀσφαλῆ ἐξαγωγήν
τῶν οἴνων τῶν. Ἡ Ἑλλάς π. χ.
χώρα ὁρεινὴ, ὑποχρεωμένη νὰ
εἰσάγῃ ἐκ τοῦ ἑξωτερικοῦ τὸν
σίτον τῆς, ὑποχρεοῦται μὲ ὁποιο-
δήποτε μέσον νὰ «πλάσῃ» τοὺς
οἴνους τῆς. Οὕτω ἐπώλησε κατὰ τὰ
τελευταῖα ἔτη τοὺς οἴνους τῆς εἰς
Τεργέστην franco, 6 λέβα τὴν λί-
τραν, ἐνῶ μέσα εἰς τὴν Βουλγαρίαν
καὶ τὰ κατώτερα ἀκόμη κρασιά δὲν
εἶναι δυνατόν νὰ πωληθοῦν εἰς αὐ-
τὴν τὴν τιμὴν. Παρατηροῦμεν ἐπίσης,
ὅτι ἡ ἐξαγωγή τῶν βουλγαρικῶν οἴ-
νων ἔπαισε σχεδὸν κατὰ τὰ τελευταῖα
αὐτὰ ἔτη, ἀφοῦ ἐντὸς 1927 ἐξήχθη-
σαν ἐκ Βουλγαρίας περὶ τὰ 3.000.000
λίτρα οἴνων καὶ τὸ 1925 περὶ τὰ
5.000.000 λίτρα, τὸ 1929 ἡ ἐξα-
γωγή μας περιορίσθη εἰς 300.000
περίπου λίτρας καὶ τὸ 1930 μέχρι
τοῦ νέου τρύγου δὲν ὑπῆρξε σχεδὸν
καθόλου. Βασίζομενοι εἰς τοὺς ἀ-
ριθμοὺς αὐτοὺς, δυνάμεθα νὰ φθά-
σωμεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ
καλλιεργηταὶ μας δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ
αὐξάνουν κατ' ἔτος τὴν ὑπὸ τῶν ἀμ-
πέλων κατεχομένην ἐν Βουλγαρίᾳ ἐ-
πιφάνειαν. Ἀλλὰ τὸ συμπέρασμα
τοῦτο δὲν θὰ ἦτο ἀληθές.

Πράγματι, ἐνῶ ἡ ἐξαγωγή μας
εἰς οἴνους, αἰσθητικῶς ἡλαττώθη,
κατὰ τὰ τελευταῖα αὐτὰ ἔτη, τοῦναν-
τίον ἡ ἐξαγωγή τῶν θαυμασιῶν νο-
πῶν σταφυλῶν μας ἡξήθη κατα-
πληκτικῶς.

Οὕτω ἐντὸς τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἐξα-
γωγῆς μας, τὸ 1926, ἐξηγάγομεν
155.000 χιλιόγρ., τὸ 1927 ὁ ἀριθ-
μὸς οὗτος ἀνῆλθεν εἰς 640.000
χιλιόγρ., τὸ 1927 εἰς 984.000
χιλιόγρ. καὶ τὸ 1929 ἡ ἐξαγωγή
τῶν νοπῶν μας σταφυλῶν ὑπερέβη
τὰ 2.000.000 χιλιόγρ. Διὰ τὸ τρέ-
χον ἔτος 1930 δὲν ἔχομεν ἀκό-
μη ὁριστικὸν ἀριθμὸν, δυνά-
μεθα ἐν τούτοις νὰ εἰπώμεν ἀπὸ
τώρα, ὅτι κατὰ τὸ ἔτος αὐτὸ αἱ στα-
φυλαὶ μας κατέκτησαν τὰς ἀγορὰς
τῆς Γερμανίας. Τὸ γεγονός ὅτι εἰς τὴν
Αὐστρίαν (εἰς Βιέννην) ἡ τιμὴ τῆς
πωλήσεως τῶν ἔπεσεν ἐφέτος, τοῦτο
ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν
ἀμέλειαν μερικῶν ἐξαγωγέων μας,
οἱ ὁποῖοι ἔστειλαν ἐνωρὶς ἄωρα
σταφύλια, πράσινα καὶ ὑγρά, συλ-
λεγμένα κατὰ τὰς βροχὰς καὶ τὰ

ὁποῖα δι' αὐτὸν τὸν λόγον κατεστρά-
φησαν καθ' ὁδόν. Οὕτω, τὸ πρᾶγμα
εἶναι πλέον ἀπλῶς ζήτημα καλῆς συ-
σκευῆς, ἐμφανίσεως καὶ ἐμπορικῆς
ἐντιμότητος ἐκ μέρους τῶν ἐξαγωγέων
τῶν σταφυλῶν μας, διότι ἡ ἀνω-
τέρα ποιότης τῶν νοπῶν μας στα-
φυλῶν θὰ τοὺς ἀσφαλίσῃ πάντοτε
τιμητικὴν θέσιν τόσο ἐν Γερμανίᾳ
καὶ Αὐστρίᾳ ὅσον καὶ ἀλλοῦ.

Ἡ λύσις λοιπὸν δὲν ἔγκειται εἰς
τὸ νὰ παύσωμεν νὰ φυτεύωμεν
κατ' ἔτος νέας ἀμπελούς, ἀλλ' εἰς
τὸ νὰ φυτεύωμεν μετὰ προσοχῆς
καὶ κατόπιν ἐκλογῆς.

Οὕτω, αἱ σταφυλαὶ μας, τώρα,
φθάνουν εἰς τὴν Κεντρικὴν Εὐρώ-
πην, πολὺ ἀργότερα ἀπὸ τὰς προη-
γουμένας ἰσπανικὰς καὶ ἰταλικὰς
σταφυλάς.

Ὁ χρόνος μας τῆς προμηθείας
σταφυλῶν εἶναι πολὺ σύντομος, δι'
αὐτὸ πρέπει νὰ φυτεύωμεν εἰς τὴν
Βουλγαρίαν εἶδη **πρώιμα** καὶ **θνίμα**
διὰ νὰ ἔχωμεν δύο συγκομιδὰς, ὅπως
κάμουν αἱ συναγωνισταὶ μας.

Υπὸ τὰς συνθήκας αὐτὰς θὰ ἡδυ-
νάμεθα ν' αὐξήσωμεν καταπληκτικᾶ,
τοῦλάχιστον νὰ τριπλασιάσωμεν, τὴν
ἐξαγωγήν τῶν νοπῶν μας σταφυ-
λῶν εἰς τὴν Κεντρικὴν Εὐρώπην
(Γερμανίαν, Αὐστρίαν, Τσεχοσλοβα-
κίαν, Ἑλβετίαν, Πολωνίαν κλπ.).
Ὅσον διὰ τὰς σταφυλάς, τὰς προο-
ριζομένας διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ
οἴνου, δυνάμεθα ἐπίσης νὰ ἐξακο-
λουθώμεν νὰ τὰς φυτεύωμεν. Ἀλλ'
ἐκλέγοντες προσεκτικώτερον, τὰ καλ-
λίτερα εἶδη ἐξ αὐτῶν καὶ τὰ κατὰ-
λληλα ἐδάφη.

Υπὸ τοιοῦτους ὅρους δυνάμεθα
ἀνεπιφυλάκτως νὰ συμβουλευώμεν
εἰς τοὺς καλλιεργητὰς μας νὰ ἐξα-
κολουθήσουν νὰ ἐπιδίδονται εἰς
τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου, καλ-
λιτερεύοντας διαρκῶς τὰ μέσα τῆς
καλλιεργείας, συμφώνως πρὸς τὰς
ἀπαιτήσεις τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης.

Σόφια, Νοέμβριος

ΣΟΦΙΑΝΟΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΟΓΙΑΤΡΟΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΣ

ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Δέχεται 9-1 π. μ. 3-8 μ. μ.

ΓΛΑΤΣΙΝΟΣ 5Γ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ ΡΙΤΖ

ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Πλατεία Ἐλευθερίας — Παρὰ τὴν Προκυμαλάν

Διευθύνται. ΑΔΕΛΦΟΙ Δ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

Τελεφ. 13.05

Καινοτομὴς πολυτελεῖς ἐπιπλώσεις

Δωμάτια εὐάερα, εὐήλια, μετὰ λουτροῦ

Θερμὸν καὶ ψυχρὸν ὕδωρ εἰς κάθε δωμάτιον

Κεντρικὴ θέρμανσις

Ἀσανσὲρ

Θέσις κεντρικὴ

Ὑπηρεσία πρόθυμος

Αὐτὰ εἶναι τὰ προσόντα τοῦ μοναδικοῦ αὐτοῦ ξενοδοχείου
τῆς Θεσσαλονίκης.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Τὰ Δημοτικά τῆς Θεσσαλονίκης

Εἰμεθα εἰς τὰ πρόθυρα τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν Θεσσαλονίκης.

Οἱ δημόται τῆς ἐπανελημμένης ἔλαβαν γνῶσιν τί κοστίζει εἰς μίαν πόλιν ἡ ἀνικανότης, ἡ ἀδιαφορία καὶ ἡ διασπάθισις τοῦ χρηματός ἀπὸ τὴν Δημοτικὴ Ἀρχή.

Ἄν κρίνωμεν ὅμως ἀπὸ τὴν τελευταία ἀποτυχία τῆς συννενοήσεως διὰ τὴν ἀνάδειξιν κοινοῦ ὑποψηφίου Δημοτικοῦ ἀρχόντος ἱκανοῦ, χρηστοῦ, τοῦ ἀρίστου, μὲ πικρίαν διαπιστώνωμεν, ὅτι δὲν ἐσωφρόνισαν τοὺς Θεσσαλονικεῖς τὰ τελευταία παθήματα. Εἰς τὴν προσωπικὴ κομματικὴ διαμάχῃ, εἰς τὴν ἰδιαιτέλειαν ἐθυσίασθαι καὶ πάλιν ἓνα ἀγαθόν, τοῦ ὁποίου θὰ ἦταν σωτηρία καὶ εὐεργετικὴ ἡ ἐπίδρασις καὶ ἀποτελεσματικότης. Ἐχει τόσες! ἀνάγκης ἡ δευτέρα αὐτὴ πρωτεύουσα τοῦ τόπου. Ποῖος φταίει ὅμως ἂν δὲν εἶνε κυρία τοῦ οἴκου τῆς διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν οὐσιωδῶστέρων προβλημάτων τῆς, τοῦ φωτισμοῦ, τῆς ὑδρεύσεως, τῆς συγκοινωνίας ποὺ διέφυγαν ὅπ' τὴν δικαιοδοσίαν τῆς; Ἄν καὶ λίγο ἀργὰ δὲν κρίνομε ἀσκοπὸν νὰ συστήσωμε, ὁ ἴδιος, χειραφετημένος ἀπὸ τοὺς πολιτικούς τοῦ Μέντορας κατὰ τὸ δυνατόν, νὰ ἐξαρθῇ εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων καὶ νὰ δώσῃ τὴν ψήφον του εἰς τὸν ἀνθρώπο ἐκείνον, τὸν τίμιον, τὸν ἐνεργητικόν, ποὺ θὰ νοικοκυρέψῃ τὴν πόλιν. Ἐτοίμονο θὰ καταστῇ δυνατόν νὰ γίνῃ ἡ Θεσσαλονίκη μιὰ συγχρονισμένη πόλις καὶ ν' ἀποκτήσῃ ὅλα τὰ μέσα ποὺ θὰ κάνουν ἀνετιώτερα τὴ ζωὴ πρὸ πάντων τοῦ ἐργαζομένου λαοῦ εἰς τὸν ὁποῖον καὶ περισσότερον ἐπιτίπτουν αἱ συνέπειαι τῆς ἐγκληματικῆς παραμελήσεώς τῆς.

Ἡ Ἑκατονταετηρίς εἰς τὴν Μακεδονίαν

Εἰναι λοιπὸν καὶ εἰς τὰς σπουδαιότερας πόλεις τῆς Μακεδονίας αἱ ἐορταὶ τῆς Ἑθνικῆς Ἑκατονταετηρίδος. Καὶ εἰς μὲν τὴν Θεσσαλονίκην τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐντοπίων ἀρχῶν ὡς καὶ ἡ παρουσία δύο ὑπουργῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἰς Θεσσαλονικεῖς, ἐκάλυψαν τὴν γενικώτερη ἀπουσία τῆς Κυβερνήσεως. Ἄλλ' εἰς τὰς ἄλλας πόλεις οἱ Μακεδόνες ἐώρασαν ἐνθουσιωδῶς μὲν, ἀλλ' ὑπὸ ἐπίσημον ἐχειμύθειαν. Ἐκεῖνο δὲ ποὺ κυρίως πρέπει νὰ τονίσωμεν εἶνε ὅτι μὲ τὸν ἴδιον τρόπον ἐωρτάσθη ἡ Ἑκατονταετηρίς καὶ εἰς τὴν Νιάουσταν, ἡ ὁποία διὰ τὴν βορείαν Ἑλλάδα εἶνε ἄλλο Μεσολόγγι. Οἱ Νιαουστῆνοί ἔχουν μεγάλη εὐθύνη, ἂν δὲν ἐκέλευσαν τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸν κ. Πρόεδρον αὐτῆς νὰ παρευρεθοῦν κατὰ τὸν ἐορτασμόν. Εἶχαν δικαίωμα καὶ καθήκον νὰ κάμουν αὐτὸ καὶ θὰ εἶχαν νὰ ὠφεληθοῦν πολλὰ ἀπὸ τὴν παρουσίαν πρὸ πάντων τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ὁ ὁποῖος θὰ εἶχεν ἀνετον εὐκαιρίαν νὰ μελετήσῃ τὰ ἐπιτόπια ζητήματα, ποὺ εἶνε συγχρόνως μεγάλη ζητήματα καὶ τοῦ κράτους. Ἀφοῦ τόσες φορές ἐματαιώθη ἡ ἀναγγελθεῖσα ἐπίσκεψις τῆς δυτικῆς καὶ βορείου Μακεδονίας ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ὁ ὁποῖος δεικνύει ἰδιαίτερον στοργὴν πρὸς αὐτὰς τὴς ἐορτάς—ἀπροόπτως μετέβη καὶ εἰς Τρίτην καὶ εἰς Κορίνθον—οἱ Μακεδόνες ἔχασαν σπανίαν εὐκαιρίαν νὰ προκαλέσουν ἐπὶ τῆς Μακεδονίας τὴν προσοχὴν καὶ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ ἔθνους.

Αἱ ἀλβανικαὶ ἐκδηλώσεις

Μὲ εἰλικρινὴ χαρὰν ἐδιαβάσαμεν τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Νάτση ἀνωτάτου κρατικοῦ λειτουργοῦ τῆς γείτονος Ἀλβανίας, ὁ ὁποῖος εἰς ἐπαρχικὴν ἐφημερίδα τονίζει τὴν κοινότητα τῶν συμφερόντων καὶ τὴν συγγενὴ καταγωγὴν τῶν δύο λαῶν ὁμιλεῖ μὲ ἐνθουσιασμόν διὰ μίαν μεγαλύτεραν προσέγγισιν, μέλλουσαν σπουδαίως νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰ δύο ὅμορα ἔθνη.

Τὸ ἐνδιαφέρον ἐξ ἄλλου τοῦ Βασιλέως Σάμου, ὁ ὁποῖος ἐδέχθη ἀμέσως εἰς ἀκρόασιν τὴν ἀλβανικὴν ἀντιπροσωπείαν τῆς Βαλκανικῆς Διασκέψεως, ὑποδηλοῖ καὶ τὴν σπουδαί-

τητα, τὴν ἀποδοδομένην παρὰ τῶν ὑπευθύνων ἀλβανικῶν κύκλων διὰ τὴν συνεννόησιν μὲ τοὺς τοὺς Βαλκανικοὺς λαοὺς ἰδίᾳ δὲ μὲ τὴν χώραν μας.

Τέλος ἡ πληροφορία ὅτι ἀπονέμεται χάρις εἰς τοὺς καταδικασθέντας διὰ προπαγανδιστικὰς δὴδεν ἐνεργείας, προφανῶς ἐκ παρεξηγήσεως, Ἑλλήνας διδασκάλους τῆς βορείου Ἡπείρου εἶνε ἐνδεικτικὴ τῆς μεταστροφῆς τῶν διαθέσεων τῶν γειτόνων μας, οἱ ὁποῖοι κατενόησαν ἐπὶ τέλους τὴν εἰλικρινείαν τῶν ἑλληνικῶν πολιτικῶν κύκλων καὶ τὴν πραγματικὴν ἀνυπόκριτον ἐπιθυμίαν ὅλων μας διὰ μίαν φιλικὴν συνεννόησιν καὶ στενὴν συνεργασίαν ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ ἀκόμη πεδίου, δεδομένου μάλιστα, ὅτι διὰ τὸ τελευταῖον συντρέχει καὶ κοινὸν συμφέρον.

Ἡμεῖς, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς κηρυχθέντες ὑπὲρ τῆς προσεγγίσεως καὶ ἐργαζόμενοι διὰ τὸ ριζοβολῆμα τῆς ὁραίας αὐτῆς ιδέας, εἰμεθα εὐτυχεῖς διαπιστώνοντες τὴν πρόοδον τῶν νέων ιδεῶν, τῆς φιλικῆς συμβιώσεως καὶ συνεργασίας τῶν ὁμόρων καὶ γεινικῶν τῶν Βαλκανικῶν λαῶν.

Τὰ ἀνατρεωτικὰ κινήματα

Οἱ διάφοροι στρατιωτικοὶ παράγοντες καὶ οἱ πολιτικοὶ σύμβουλοι τῶν πρέπει ἐπὶ τέλους νὰ ἐννοήσουν, ὅτι δὲν εἶνε δυνατόν πλέον νὰ ἐμπαίζουν τὸν ἑλληνικὸν λαὸν μὲ τὰ ἀνόητα δονκιχωτικά κινήματα. Μᾶς ἀρκοῦν αἱ τόσες συμφορὲς καὶ δυστυχίαι ποὺ τὰ διάφορα πολεμικὰ γεγονότα τῆς τελευταίας ἐποχῆς ἐπεσώρευσαν εἰς τὰ κεφάλια μας. Διὰ τοῖς λοιπὸν δὲν μᾶς ἀφίουν νὰ ἡσυχάζωμεν;

Νομίζομεν ὅμως ὅτι καὶ ἡ κυβερνήσις δὲν πρέπει νὰ εἶνε ἀνεκτικὴ οὔτε νὰ ἀφίση τοὺς ταραξίας χωρὶς τὴν πρέπουσαν καὶ αὐστηρὰν τιμωρίαν πρὸς παραδειγματισμόν.

Ἡ Ἐσχολὴ τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν

Μὲ ἐνθουσιασμόν χαίρετιζομεν τὴν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Σχολῆς τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν, ἐνὸς δημιουργικοῦ ἔργου τοῦ παλαιμάχου κ. Φραγκοῦδη, γνωστοῦ διὰ τοὺς ἰδεολογικοὺς ἀγῶνάς του.

Ἀπὸ ὅσα ἐλέχθησαν κατὰ τὰ πανηγυρικὰ ἐγκαίνια ἀπὸ τὸν κ. Φραγκοῦδην, Πρόεδρον τῆς Ἑταιρείας «Ἀναγέννησις» συνάγεται, ὅτι κύριος σκοπὸς τῆς Σχολῆς εἶνε ἡ δημιουργία ἠθικῶν καὶ μορφωμένων στελεχῶν τῆς ἰδυνοῦσας τάξεως.

Σημειωτέον, ὅτι θὰ διδάξουν πολλοὶ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Ἐμπορικῶν καὶ Οἰκονομικῶν σπουδῶν, τοῦ Πολυτεχνείου, καὶ ἱκανοὶ νέοι ἐσχάτως ἐπιστρέψαντες ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν μετὰ λαμπρὰς σπουδῶν, νέοι παρέχοντες ὅλα τὰ ἐχέγγυα μιᾶς ἐπιτυχὸς δράσεως.

Παρακολουθοῦμεν μὲ ἰδιαίτερον συμπάθειαν τὴν ὁραίαν αὐτὴν προσπάθειαν καὶ εὐχόμεθα εἰς τοὺς μοχθοῦντας δι' αὐτὴν πλήρη ἐπιτυχίαν.

Τὰ νέα μουσεῖα

Μεγάλῃ εὐγνωμοσύνῃ καὶ ἐξαιρετικῇ τιμῇ ὀφείλεται εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας κ. Γ. Παπανδρέου διὰ τὴν ὁραίαν του ιδέαν νὰ συστήσῃ εἰς πολλὰ ἐνδιαφέροντα ἐπαρχιακὰ κέντρα μουσεῖα. Ἀκόμη δὲ περισσότερον ἀξιόπαινος εἶνε ὁ ἰδιεὸς αὐτοῦ ὑπουργὸς διότι δὲν θέλει τὰ ὑπὸ ἴδρυσιν ἐπαρχιακὰ μουσεῖα ἀποθίγας διὰ τὴν στέγασιν σκονισμένων ἀρχαιοτήτων ἀλλὰ κέντρα πνευματικὰ, ποὺ θὰ συγκεντρώνουν ὅλην τὴν σχετικὴν κίνησιν τοῦ τόπου καὶ κάθῃ καλὴν προσπάθειαν εἰς τὸ σημεῖον αὐτό.

Εἰς τὸ ὁραῖον αὐτὸ κήρυγμα τοῦ κ. Παπανδρέου αἱ ἐπαρχίαι δὲν εἰμὶν ἀσυγκίνητες. Ἐκινήθησαν καὶ πρωτοστατούντων τῶν δημοτικῶν ἀρχόντων ἐψηφίσαν κοινῶν ἀρκετὰ σοβαρά, τὰ ὁποῖα θὰ ἀποτελέσουν τὸν οἰκονομικὸν πυρῆνα τῆς κινήσεως διὰ τὴν ἴδρυσιν τῶν νέων μουσείων μας ποὺ θὰ συγκεντρώσουν, ὅτι ἐνδιαφέρον ἔχει καθεὶ τύπος ἀπὸ τὸ παρελθόν καὶ τὸ παρόν.

Ο ΝΟΤΙΟΣΛΑΥ'Ι'ΚΟΣ ΟΡΙΖΩΝ

ΤΑ ΡΕΟΝΤΑ ΥΔΑΤΑ ΤΗΣ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΥ'Ι'ΑΣ

Τοῦ ἐν Βελιγραδίῳ συνεργάτου μας. κ. Κ. ΚΡΟΤΣΗ

Τὰ εὐφορώτερα γεωργικὰ διαμερίσματα καὶ πλούσια δασώδεις ἐκτάσεις τῆς Γιουγκοσλαυίας διασχίζονται ὑπὸ τῶν μεγαλυτέρων ποταμῶν τῆς νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης, οἱ ὁποῖοι μετὰ τῶν καταρρακτῶν, τῶν λιμνῶν καὶ τῶν διωρύγων, ἀποτελοῦν πελώριαν ἀλλὰ πλημμελῶς μόνον μέχρι τοῦδε ἐκμεταλλευθεῖσαν, πλουτοφόρον πηγὴν. Ἐκβάλλουσαι εἰς τρεῖς θαλάσσας, δι' ὧν διέρχεται τὸ μέγα ὑπερπόντιον ἐμπόριον καὶ ἡ διεθνὴς συγκοινωνία, αἱ ὑδάτιναι αὗται ἀρτηρίαι εἶναι πρωτίστως ἐν σημαντικώτατον ὅσον καὶ εὐθυνώτατον μετακομιστικὸν στοιχεῖον διὰ τὸ διεθνὲς καὶ τὸ ἐθνικὸν ἐμπόριον, τὴν ἐγγύριον βιομηχανίαν, τὰ γεωργικά, ὀρυκτὰ κ. ἄ. προϊόντα τῆς Γιουγκοσλαυίας. Ἀξιοσημείωτος εἶναι ἐπίσης ἡ ἰχθυαλιεία, ἥτις διεξάγεται εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς ποταμούς καὶ εἰς τὰς μεγάλας λίμνας τῆς Νοτίου Σερβίας, τῆς Ἀχρίδος, Πρέσπας, Δοϊράνης καὶ τῆς λίμνης τοῦ Σκουτάρως. Ἐπὶ τοῦ παρόντος, τοῦλάχιστον, ἡ σημασία τῶν ρεόντων ὑδάτων τῆς Γιουγκοσλαυίας ἐγκτεται ὀλιγότερον εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τῶν διὰ ὑδροηλεκτρικοὺς σκοποὺς, μολοντί ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ «λευκοῦ ἀνθρακος», προσφερόμενου ὑπὸ τῆς φύσεως ἐν μεγάλῃ ἀφθονίᾳ, θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς τὴν χώραν ἀνυπολόγιστα ὠφέλη καὶ μείζονα εὐημερίαν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς.

Τὸ σύστημα τοῦ «Κυανοῦ Δουνάβεως», τὸ καὶ σημαντικώτερον, καὶ οἱ ἐκβάλλοντες εἰς τὴν Ἀδριατικὴν καὶ εἰς τὸν Αἰγαῖον ποταμοὶ ἀποτελοῦν—ἐντὸς τῶν συνόρων πάντοτε τῆς Γιουγκοσλαυίας—ὕδατινους ἀρτηρίας συνολικοῦ μήκους 20.860 χιλμ. (εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον δὲν περιλαμβάνονται ρυάκια καὶ ποταμοὶ μήκους ἐλάσσονος τῶν 10 χιλμ.) καὶ ὑδατίνην ἐπιφάνειαν 312, 9 τ. χιλμ. Ἡ φύσις τῶν ρεόντων ὑδάτων ὡς καὶ αἱ ἐδαφικαὶ ἀνωμαλίαι καὶ πλεῖστα ἄλλα αἷτια, ἔχουν ὡς συνέπειαν νὰ περιορίσουν τὸ μῆκος τοῦ ὑδατίνου δικτύου, τοῦ χρησιμοποιουμένου διὰ μίαν σοβαρωτέραν πῶς συγκοινωνίαν εἰς τὸ ἐν τέταρτον τοῦ συνολικοῦ τοῦ μήκους. Ἐκ τούτου πάλιν μόνον 2.120 χιλμ. χρησιμοποιῶνται ὑπὸ τῆς μεγάλῃς ποταμοπλοίας, ἐνῶ 2.460 χιλμ. ἐξυπηρετοῦν κυρίως τὴν πλωτὴν ξυλείαν καὶ τὴν διὰ σχεδίων συγκοινωνίαν. Καὶ ὑπὸ τοιοῦτους ἀκόμη περιορισμοὺς ἀποβαίνουν οἱ ποταμοὶ τῆς Γιουγκοσλαυίας

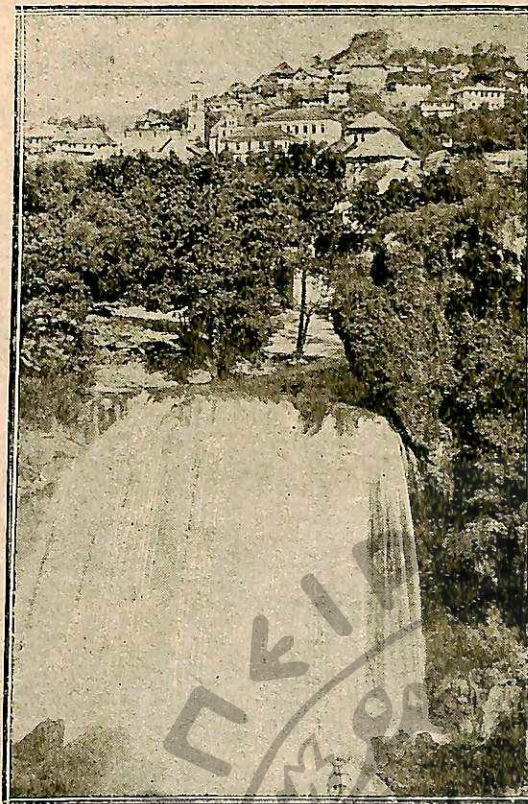
—ὡς θὰ ἐκθέσωμεν κατωτέρω—κολοσσιαίαν πηγὴν πλούτου καὶ ζωτικώτατον στοιχεῖον διὰ τοὺς παραγωγικοὺς κλάδους τῆς χώρας. Δὲν θ' ἀναφέρωμεν ἐδῶ τὴν γραφικότητα καὶ τὸ φυσικὸν μεγαλεῖόν των ἢ τὴν ἀξίαν των διὰ τὸν τουρισμόν.

Προσθέτομεν μερικοὺς ἀριθμοὺς σχετικῶς μὲ τὸ πλωτὸν δίκτυον. Αἱ σπουδαιότεραι πλωταὶ συγκοινωνιακαὶ ἀρτηρίαι εἶναι ὁ Δουνάβης (680 χιλμ.), ὁ Τίσα (199 χιλμ.), καὶ ὁ Δραβος ἀπὸ τὸ Τερεζίνο Πόλιε μέχρι τῶν ἐκβολῶν του (151 χιλμ.). Οἱ τρεῖς οὗτοι ποταμοὶ ὑπάγονται εἰς τὸ διεθνὲς συγκοινωνιακὸν δίκτυον, τὸ ὁποῖον—ὡς γνωστὸν—ἐπιτηρεῖ ἡ ὑπὸ τῆς Συνθήκης τῶν Βερσαλλίων συσταθεῖσα Διεθνὴς Ἐπιτροπὴ τοῦ Δουνάβεως. Ἐπονται οἱ ἐθνικοὶ Γιουγκοσλαυικοὶ ποταμοί: ὁ Σάβος (μετὰ τινων τῶν πλωτῶν παραποτάμων του), ἀπὸ τὸ Σίσακ (742 χιλμ.), Νερέτβα ἐκβάλλων εἰς τὴν Ἀδριατικὴν (21 χιλμ.), ὁ Τάμις καὶ ὁ Μοράβας (16 χιλμ. ἕκαστος).

Τὸ δίκτυον τῶν πλωτῶν ποταμῶν συμπληροῦται διὰ μεγάλων διωρύγων. Οὕτω συνδέεται ὁ Δουνάβης μὲ τὸν Τίσαν διὰ τῆς διώρυγος τοῦ Βασιλέως Πέτρου καὶ τῆς διώρυγος τοῦ Διαδόχου Ἀλεξάνδρου (202 χιλμ.), αἱ ὁποῖαι διασχίζουν διαγωνίως τὴν Βοηβοδίαν, τὸν σιτοβολῶνα τῆς Γιουγκοσλαυίας. Αἱ δύο αὗται διώρυγες εὐρίσκονται σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου εἰς χεῖρας ἀγγλῶν κεφαλαιοῦχων, μετόχων τῆς πρώτης «Francis Canal Company», ἥτις εἶχε πρὸ τοῦ πολέμου τὴν ἔδραν τῆς ἐν Βουδαπέστη.

Δύο ἄλλαι διώρυγες φθάνουν μέχρις ἐντὸς τοῦ ρουμανικοῦ ἐδάφους. Εἶναι δὲ αὗται, ἡ διώρυξ Μπέγα (76 χιλμ.), ἥτις ἀρχεται ἀπὸ τὸν Μπέγεϊ, παραπόταμον τοῦ Τίσα καὶ καταλήγει εἰς τὸ Τέμεσβαρ τῆς Ρουμανίας, καὶ ἡ τοῦ Τέμες, ἥτις ἀπὸ τὸ Μπότος δαίνει μὲ μίαν νοτιωτέραν διακλάδωσιν μέχρι καὶ πέραν τῆς σερβο-ρουμανικῆς μεθορίου.

Σχεδία καὶ πλωτὴ ξυλεία κινεῖται ἐπὶ τοῦ ἄνω ροῦ τῶν ποταμῶν καὶ κυρίως ἐπὶ τοῦ Σάβου (μέχρι Σίσακ), τοῦ Δραβου (μέχρι Τερεζίνο Πόλιε), τοῦ Βίρμπας (ἐκ Μπάνια Λούκκ) ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἐξῆς ποταμῶν: Μοῦρ, Σάνου, Δρίνας (καὶ τῶν παραποτάμων του Τάρα καὶ Πίβα), Ἰμπάρ, Τάμις καὶ Βόσνας (ἐκ Ζέχε). Ἡ κίνησις ἐπὶ τῶν μεγάλων λιμνῶν εἶναι μὲν ζωηρά,

Ὁ μεγαλύτερος καταράκτης τῆς Γιουγκοσλαυίας Γιάβιτσε (Βοσνία), παρὰ τὸν ὁποῖον ἰδρύνεται μεγάλη ὑδροηλεκτρικὴ ἐγκατάστασις.

άλλα υπολείπεται συχνά, από απόψεως μέσων μεταφοράς, των προαναφερθέντων ποταμών και έχουν μάλλον στενώς τοπικήν σημασίαν.

Πρός εξασφάλισιν κανονικής συγκοινωνίας επί του μεγάλου υδατίνου δικτύου, το όποιον περιεγράψαμεν εν μεγάλας γραμμάς, απαιτούνται συνεχής, δαπανηρά έργα. Η διαρρύθμισις και εκβάθυνσις των ρηχών σημείων της κοίτης των ποταμών, ποικίλα λιμενικά έργα και άλληνδεται όπτικαί σηματοδοτικάί εγκαταστάσεις και φάραι τοδλάχιστον επί των μεγαλύτερων ποταμών προς διευκόλυνσιν του νυκτερινού πλου, ρουφράκται και πλείστα όσα άλλα απορροφούν συνεχώς σοβαρά ποσά. Προστίθεται ό κίνδυνος εκ των πλημμυρών. Οι προπολεμικώς κτισθέντες υδατοφράκται δέν έπαρκοι—ός απέδειξαν αί καταστρεπτικάί πλημμύραι του 1924 και 1926— προς εξουδετέρωσιν ισχυροτέρας πίεσεως των υδάτων.

Η Νοτιοσλαβία παρέλαβεν από την δυαδικήν Μοναρχίαν υδατοφράκτας μήκους 458 χιλμ., ή συντήρησις των όποιων απαιτεί 50 εκατομμύρια δηναρίων έτησίως. Βεβαίως δέν ήτο δυνατή ή εξεύρεσις τοιούτων ποσών και τά έργα περιορίσθησαν εις τά απολύτως αναγκαία. Διά την βελτίωσιν των διαφόρων εγκαταστάσεων και υδατοφρακτών έδαπάνησεν ή Γιουγκοσλαβία μέχρι τουδε 152 εκατ. δηναρίων, ενεκρίθη δε δάνειον 60 εκατ. δην. διά την αποπεράτωσιν έπειγόντων των έργων. Κατ' αυτάς εξέτελεσαν ένταυθα, χορηγία της Κυβερνήσεως, λίαν ενδιαφέροντα πειράματα ό υδροτεχνικός μηχανικός Α. Μπέριμπερ επί υδατοφρακτών της ιδίας του έφευρέσεως, τά όποια άσυνγκρίτως εύθυνότερα των μέχρι κατασκευασμένων, έχουν, ός λέγει ό ίδιος, πολύ μεγαλύτεραν άντοχήν εις την όρμήν των υδάτων, είναι τέλος οικονομικώτατα.

Περισσότερας λεπτομερείας περί της κινήσεως επί των Γιουγκοσλαβικών ποταμών παρέχει ό έπόμενος πίναξ, κατ' έπίσημον στατιστικήν.

Έμπορεύματα εις τόννους

ΕΤΟΣ	Εισαγωγή	Έξαγωγή	ΕΣΩΤΕΡ. ΕΜΠΟΡ.	Διαμετακομιστικόν έμπορίον		ΣΥΝΟΛΟΝ
				Έν άνά-πλω	Έν κατά-πλω	
1923	311.324	119.481	1.108.462	211.108	128.362	1.959.737
1924	282.136	331.360	1.011.426	395.794	155.150	2.175.866
1925	367.551	886.960	1.052.613	266.594	193.569	2.767.317
1926	397.994	861.515	1.159.509	455.602	232.006	3.106.626
1927	425.719	350.914	1.264.294	865.177	255.816	3.161.920
1928	479.281	327.365	1.361.735	763.570	312.716	3.244.665
1929	482.115	328.212	1.385.234	783.642	386.305	3.365.508

Κατόπιν των όσων εξέθεσαμεν είναι περιττόν νά τονώσωμεν ιδιαίτέρως ότι ή Γιουγκοσλαβική ποταμοπλοία είναι άνεπτυγμένη εις ύψηλόν βαθμόν. Η Σερβία είχε τό εύτύχημα νά εύρεθί την έπομένην του Μεγάλου πολέμου κάτοχος όλοκλήρου σχεδόν του άυτρο-συγγκρικού πλωτού όλικού. Από 12 τό πολύ ποταμόπλοια και 50 περίπου φόρτηγίδας, όσας είχε ή προπολεμική Σερβία,

δύναται σήμερα νά επιδείξη στόλον εκ 53 επιβατικών πλοίων, 182 ρυμουλκών και 676 μεταλλικών φορτηγίδων, εκ των αι 13 άτμοκίνητοι! Μικρότεροι ξύλινοι δων, εκ των αι 13 άτμοκίνητοι! Η κίνησις επί των ποταμών δέν έλήφθησαν υπ' όφιν. Η κίνησις επί των ποταμών υπερβαίνει τηνκίνησιν των Γιουγκοσλαβικών λιμένων της Αδριατικής. Ούτω, ένφ—ός εξέθεσαμεν εις προηγούμενον άρθρον μας—ή κίνησις των λιμένων της Αδριατικής έσημείωσεν κατά τό 1929 εισαγωγήν και εξαγωγήν 2.990.702 τόννων έμπορευμάτων, ή κίνησις επί των Γιουγκοσλαβικών ποταμών άνήλθε κατά τό ίδιον χρονικόν διάστημα εις 3.365.508 τόννων έμπορευμάτων.

Η διά των ποταμών εξαγωγή της Γιουγκοσλαβίας απέτελεσε τφ 1925 και 1926 τά 20% της όλικής Γιουγκοσλαβικής εξαγωγής περιωρίσθη όμως έκτοτε, συνεπεία της γεωργικής κρίσεως εις τά 7—8%. Τό 1925—26 ή εξαγωγή του σίτου και λοιπών δημητριακών καρπών άνήλθεν εις 600 χιλ. τόννων περίπου ένφ περιορίσθη κατά τό παρελθόν έτος εις 168.794 τόννων. Παρά τόν περιορισμόν τουτον παρατηρείται μία συνεχής αύξησις της κινήσεως επί των ποταμών, όφειλομένη εις την σημαντικήν αύξησιν του διαμετακομιστικού έμπορίου, τό όποιον από 340.470 τόννων (1923) άνήλθε εις 1.169.947 τόν. (1929).

Η εξαγωγή της ξυλείας άνέρχεται κατά μέσον όρον εις 70 χιλ. τόν. έτησίως. Τό κυριώτερον είδος εισαγωγής είναι γαιάνθρακες (243.887 τόννων. και πετρέλαιον (62.710 τόννων).

Η κίνησις των έμπορευμάτων επί των κυριωτέρων ποταμών και διωρύγων είναι ή ακόλουθος:

	1923	1929
Έπί του Δουναβίου	1.082.780 τ.	1.853.244 τ.
» » Σάβου	312.478 »	428.851 »
» » Τίσα	272.089 »	345.368 »
» » Δραβού	113.320 »	167.964 »
Διά της διώρυγος Βασ. Πέτρου	58.640 »	118.352 »
» » Διαδόχου Άλεξ.	3.933 »	5.467 »

Έν άντιθέσει προς την κίνησιν των έμπορευμάτων, ή κίνησις των ταξειδιωτών περιορίσθη τελευταίως από 3.789.353 (1926) εις 3.424.519 (1928), προφανώς λόγω της γενικής οικονομικής κρίσεως και της συνεπεία ταύτης έπελθούσης μερικτής άπραξίας.

Με τόν πίνακα δίδομεν εικόνα της κινήσεως της εισαγωγής, εξαγωγής και γενικώς του έμπορίου.

Σημαία	Εισαγωγή	Έξαγωγή	Διαμετακοσμ. έμπ.
Γιουγκοσλαβία	262.920 τ.	160.918 τ.	69.080 τ.
Ουγγαρία	13.219 »	24.825 »	159.464 »
Τσεχοσλοβακία	26.768 »	34.701 »	88.445 »
Αυστρία	44.148 »	51.631 »	272.538 »
Γερμανία	52.404 »	40.631 »	178.849 »
Ρουμανία	40.120 »	600 »	132.287 »
Έλλάς	500 »	810 »	3.515 »
Αγγλία	1.026 »	—	8.701 »

Συμπληρωματικώς θ' αναφέρωμεν την συμμετοχήν των Γιουγκοσλαβικών και κυριωτέρων ξένωνάτμοπλοϊκών εταιρειών εις την εισαγωγήν, εξαγωγήν και τό διαμετακομιστικόν έμπόριον κατά τό 1928. Η έσωτερική

κίνησις επί των εθνικών ποταμών εξυπηρετείται, έν αναλογία με ότι ισχύει εις την άκτοπλοϊαν διά τάς θαλασσίας συγκοινωνίας, μόνον υπό εθνικών εταιρειών.

Ός ήδη έλέχθη, έχουν τά ρέοντα ύδατα διά την Γιουγκοσλαβίαν άνυπολόγιστον αξίαν διά την ποταμοπλοϊαν, ένφ ή εκμετάλλευσίς των δια υδροηλεκτρικούς σκοπούς δέν προσέλαβεν μέχρι σήμερα, όζας θά έπρεπε διαστάσεις, λαμβανομένου υπ' όφιν ότι κατά τινας υπολογισμούς οι 50 κυριώτεροι ποταμοί της χώρας δύνανται ν' αναπτύξουν δύναμιν περί τά 9 εκατ. ίππων! Ίσως ό αριθμός ούτος νά είναι έξογκωμένος. Άλλωστε προσδιορίζεται επί κανονικού ύψους των υδάτων, ένφ κατά τούς θερινούς μήνας, όταν πίπτει τό ύψος της έπιφανείας των ποταμών, προδίδεται ότι ή παραγωγή δυνάμεως θά περιορίζεται εις δύναμιν 3,5 εκατ. περίπου ίππων.

Από τόν πλούτον τουτον του «λευκού άνθρακος» μικρόν μόνον μέρος εύρίσκεται υπό εκμετάλλευσιν. Αί 99 υδροηλεκτρικάί εγκαταστάσεις της Γιουγκοσλαβίας παράγουν έν όλφ 211.485 δ. ίππων. Είς τόν αριθμόν όμως τουτον δέν περιλαμβάνονται εγκαταστάσεις δυνάμεως έλάσσονος των 100 ίππων. Αί δύο μεγαλύτεραι υδροηλεκτρικάί εγκαταστάσεις είναι ή εταιρεία «Fala» παρά τό Μάρμπορ επί του Δραβού ποτ. (δυν. 47.500 ί.) και ή εταιρεία «Sefield» με 3 σταθμούς επί των ποταμών Τσέτινα και Κέρκα (Δαλματία) με δύναμιν 107.940 ίππων. Η ταξινόμησις των λειτουργούντων υδροηλεκτρικών σταθμών και εγκαταστάσεων κατά κλάδους παρέχει την εξής εικόνα:

1) Ηλεκτροφωτ.	48 εγκαταστάσεις	81.500 ίππων	38.6 %
2) Βιομηχανία	30 »	16.550 »	7.8 %
3) Γεωργία	16 »	4.280 »	1.9 %
4) Ηλεκτρ. βιομ.	5 »	109.155 »	51.7 %

Έκ τουτου συνάγεται ότι άνω του ήμισους του παρχγομένου ηλεκτρικού ρεύματος τροφοδοτεί την ηλεκτροχημικήν βιομηχανίαν. Τό έν τρίτον και πλέον χρησιμοποιείται προς παροχήν ηλεκτροφωτισμού εις κατοικημένα μέρη. Και μόνον 7,8 % του όλου ρεύματος διοχετεύεται ως κινητήριος δύναμις εις διάφορα έργαστάσια.

Αί μάλλον πρόσφοροι δι' εκμετάλλευσιν υδροδυνάμεις της Νοτιοσλαβίας είναι αί εξής, αΐτινες θά ήδύναντο κατ' άκρίβεις υπολογισμούς νά παράγουν ρεύμα 660.000 ίππων. Έπί του Δραβού ποταμού (200.000 ίπ.) τά ύδατα της πεδιάδος Πόποβο Πόλιε (160.000) δύναμενα νά χρησιμοποιηθούν επί επτάμηνον δι' υδροηλεκτρικής βιομηχανίας. Έπί του Τάρα Μοράτσα (100.000), του Βάρδαρ (Άξιού ποτ.) και του Τρέσκα (80.000) δι' ηλεκτροφωτισμόν της πόλεως των Σκοπίων. Έπί του Νερέτβα και του Ράμα (80.000) και επί του δυτικού Μοράβα και του Ίμπαρ ποτ. (40.000) προς παροχήν ρεύματος εις μεταλλεία και προς ηλεκτροφωτισμόν των περιχώρων.

Άγριος άγών διεξήχθη γύρω από τά πίπτοντα ύδατα της Γιουγκοσλαβίας. Κατά τά πρώτα έτη έδίδοντο άδειαι εκμεταλλεύσεως υδατοπτώσεων κάτω των 100 ίππων επί τη βάσει της προϋπαρχούσης τοπικής νομοθεσίας, διά μεγαλύτερας δέ πτώσεις κατόπιν αποφάσεως του ύπουργικού συμβουλίου. Αφ' ής όμως έτέθη έν ισχύει τό νέον σύνταγμα (1921) δι' ού κηρύσσονται πάσαι αί υδροδυνάμεις (άρ. 117) κτήμα του κράτους, έπαυσε πάσα περαιτέρω πηροχή άδειών. Ο άγών εκ

μέρους των ενδιαφερομένων δέν έπαυσε βεβαίως. Έπετεύχθη μάλιστα νά κατατεθί τό ίδιον έτος εις την Σκουφίαν σχετικόν νομοσχέδιον, τό όποιον όμως δέν ανεγράφη ποτέ εις την ήμερησίαν διάταξιν. Δευτέρα άπόπειρα κατά τό 1927 δέν έσημείωσε περισσότερας επιτυχίας, εις τρόπον ώστε τό 1928 άπεσύρθησαν από την Σκουφίαν πάντα τά υποβληθέντα νομοσχέδια.

Ηδη υπό του νέου καθεστώτος συντάσσεται ό πρώτος νόμος περί εκμεταλλεύσεως των πιπτόντων υδάτων. Μέχρι τουδε άπεφεύγετο ή άνάληψις υδροηλεκτρικών έργων υπό ξένων επιχειρήσεων, έπεφυλάσσετο δε μόνον εις τό εθνικόν κεφάλαιον τό σχετικόν προνόμιον, μολόγχι δέν έλειψαν καθόλου γενναίαι προσφοραί ξένων κεφαλαιούχων. Είναι βέβαιον ότι και διά του νέου νόμου θά διατηρηται και εάν ακόμη γίνουν παρχωρήσεις εις ξένους, πλήρης ό έλεγχος του κράτους επί των υδατοπτώσεων.

Κ. ΚΡΟΤΣΗΣ

Βελιγράδιον, Νοέμβριος 1930

ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΤΣΕΛΕΜΕΝΤΕ

Η πολυτελής έκδοσις της Μαγειρικής Τσελεμεντέ έχει 470 σελίδας και πληθώραν κλισεών και χρωματιστών εικόνων. Βοηθεί κάθε νοικοκυράν εις την Μαγειρικήν, και γι' αυτό πρέπει νά είναι ό άχώριστος σύντροφός της.

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΧ. 135
ΤΟ ΠΡΑΚΤΙΚΟΤΕΡΟΝ ΔΩΡΟΝ ΔΙΑ ΤΑΣ ΕΟΡΤΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

— Ο κ. υπουργός των Οικονομικών συνειργάσθη χθές διά μακρῶν μετὰ τοῦ τμηματάρχου κ. Πέπα σχετικῶς μετὰ τὰς τροπολογίας, αἱ ὁποῖαι ἐπιβάλλεται νὰ γίνωνται εἰς τὸν νόμον περὶ χαρτοσήμου.

Αἱ τροπολογίαι αὗται διατυπώμεναι εἰς νομοσχέδιον θὰ υποβληθῶν συντόμως εἰς τὴν Βουλὴν.

Σχετικῶς πληροφοροῦμεθα ὅτι ὁ κ. Μαρτῆς ἀπεδέχθη τὸ ὑπόμνημα τῆς ἀσκήσεως ἰδιοκτητῶν συμφώνως πρὸς τὸ ὁποῖον αἱ πρὸ τῆς 1ης Ἀγούστου 1930 συμβάσεις ἐνοικιάσεων ὡς καὶ ἐκτείναι αἱ ὁποῖαι παρατείνονται δυνάμει τοῦ ἐνοικιοστασίου μὴ ὑπόκεινται εἰς τέλος χαρτοσήμου. Μόνον αἱ ἀποδείξεις πληρωμῆς θὰ χαρτοσημαίνωνται διὰ πέντε δραχμῶν.

Δι' ἄλλων τροπολογιῶν μειοῦται εἰς τὸ ἥμισυ τὸ χαρτόσημον τῶν μέχρι 4000 δραχμῶν ἀποδείξεων πληρωμῆς ὡς καὶ τὸ χαρτόσημον διὰ πληρωμᾶς καὶ εἰσπράξεως τῶν δημοσίων ταμείων θεωρουμένου ὡς ἀνωτάτου ὁρίου χαρτοσήμου σχετικῶς τῶν 100 δραχμῶν ἀντὶ τῶν 1000 καὶ εἰς ἀναλογικὴν κλίμακα. Ἐπίσης ἀπεφασίσθη ἡ ἐπαναφορά τῆς διατάξεως τοῦ παλαιοῦ νόμου ἀναφορικῶς πρὸς τὴν χαρτοσημασίαν τῶν ἐμπορικῶν ἐπιστολῶν καὶ ἐγγράφων τροποποιουμένης ἐπὶ τὸ ἐπιεικτέστερον οὗτως ὥστε ἡ χαρτοσημασία αὐτῶν νὰ εἴναι δυνατὴ καὶ μετὰ τὴν πάροδον χρονικοῦ τινος διαστήματος, πιθανώτατα θὰ ὀρθοῦν τρεῖς ἢ ἑξ μῆνες, διὰ τριπλασίον ἀρχικὸν τέλος χωρὶς ἐν αὐτῷ μεταξὺ νὰ χανέται ἡ ἐγκυρότης αὐτῶν.

Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω τροπολογιῶν, ὁ κ. Μαρτῆς θὰ συνεννοηθῇ καὶ μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τῆς οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς.

— Ἀφίχθη εἰς τὰς Ἀθήνας πρὸ ἡμερῶν ἡ Ρουμνικὴ ἀντιπροσωπεία διὰ τὰς διαπραγματεύσεις τῆς Ἑλληνορουμνικῆς ἐμπορικῆς συμβάσεως.

Εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν συνήλθον ἡρῆς ἡ ρουμνικὴ ἀντιπροσωπεία καὶ ἡ ἑλληνικὴ ἐπιτροπὴ διὰ τὴν ἐμπορικὴν σύμβασιν.

Κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν ἐτέθησαν αἱ βάσεις τῶν ἐργασιῶν, ἐκἀνέστη δὲ ὅπως συγχρονισθῶν αἱ συζητήσεις ἐφ' ὧν ἀνεξεκρίτως τῶν ὁδῶν διαπραγματεύσεων ζητημάτων. Ἐκ μέρους τῆς ἑλληνικῆς ἐπιτροπῆς ὑπεβλήθη ἀντισχέδιον, τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει τὴν ἀποκρυστάλλωσιν τῶν ἐν Βουκουρεστίῳ διεξαχθεισῶν ἑλληνορουμνικῶν διαπραγματεύσεων καὶ θ' ἀποτελεῖ τὴν βάση τῶν νέων διαπραγματεύσεων. Ἀπὸ τῆς 20 Νοεμβρίου ἤρχισαν αἱ τακτικαὶ ἐργασίαι τῶν δύο ἀντιπροσωπειῶν, τῆς συζήτησεως ἀρχομένης ἀπὸ τὰς ζητήματα τῆς ἐγκαταστάσεως.

Ο κ. Μιχαλακόπουλος συνμίλησε μετὰ τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ρουμανίας κ. Ρασκάνο σχετικῶς μετὰ τὰ ὑπὸ διαπραγματεύσεων ζητήματα, διεπιστώθη δὲ κατὰ τὴν συνομιλίαν ταύτην ὅτι λόγῳ τοῦ ἐπικρατοῦντος ἀγαθοῦ πνεύματος αἱ διαπραγματεύσεις θὰ εὐδωθῶν.

— Ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς Γεωργίας ἐκκαιοποιήθη πρὸς τὰς οἰκείας ἀρχὰς τοῦ κράτους, μετὰ τὴν ἐντολήν, ὅπως διανεμηθῇ καὶ εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ πτηνοτρό-

φους, ἐγκύκλιος περὶ ἀναγκαίων μέτρων πρὸς βελτίωσιν τῆς πτηνοτροφίας.

Δι' αὐτῆς συνιστάται εἰς τοὺς πτηνοτρόφους, ὅπως ἐπιδείξουν μεγαλειέτητον ζήλον διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ κλάδου αὐτοῦ τῆς ἐθνικῆς μας παραγωγῆς, ὁ ὁποῖος μόνον εἰς τὴν χώραν μας εἶνε παρημελημένος. Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας εἶνε διατεθειμένον νὰ βοηθήσῃ αὐτοὺς μετὰ κάθε τρόπον διὰ ν' αὐξηθῇ τὸ πτηνοτροφικὸν κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀνέρχεται εἰς 9 ἐκατομμύρια ὀρνιθοειδῶν.

Διὰ τῆς ἐγκυκλίου τονίζεται πρὸς τοὺς, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον διαθέτει διὰ τὰς ἀσθενείας τῶν ὀρνιθοειδῶν εἰς μὲν τὰς Ἀθήνας τὸ κτηνιατρικὸν μικροβιολογικὸν ἐργαστήριον, καί μιν παρὰ τὸν Βοτανικόν, εἰς δὲ τὰς ἐπαρχίας τὸν νομοκτηνιατρεῦς.

Συνιστάται ἐπίσης, ὅπως προλαμβάνουν οἱ ὀρνιθοτρόφοι τὰς μεταδοτικὰς ἀσθενείας τῶν πτηνῶν, ἐμβολιάζοντας αὐτὰς ἐγκαίρως.

Ἀκόμη συνιστᾶται, ὅπως θανατώνωνται ἀμέσως τὰ ἀσθενῆ πούλερικά.

Ἐν συνεχείᾳ, παρέχονται ὁδηγίαι περὶ τοῦ τρόπου διαίτης τῶν ὀρνιθοειδῶν, τοῦ κλωσμάτου κλπ.

— Ο κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἐλαβε τηλεγράφημα τοῦ κ. Διομήδου ἐκ Λονδίνου, μεταδίδοντος τὰς ἐντυπώσεις του ἐκ τῶν συνομιλιῶν, τὰς ὁποίας εἶχε μετὰ τῶν οἰκονομικῶν κύκλων τοῦ Σίτυ. Αἱ ἐντυπώσεις τοῦ κ. Διομήδου εἶναι ἀρισταὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἑλληνικὴν πίστιν ἐν τῷ ἔξωτῳ ἐκτῷ.

Ὡς ἀνεκοινώθη, ὁ κ. Διομήδης τονίζει εἰς τὸ τηλεγράφημά του πρὸς τὸν κ. Μαρτῆν ὅτι ἐντὸς τριμήνου θὰ εἴναι δυνατὴ ἡ σύναψις ἑλληνικοῦ δανείου εἰς τὴν χρηματογῶν τοῦ Λονδίνου ὑπὸ εὐνοϊκῶν ὁρῶν. Ὑπὸ ἀνάλογον πνεύμα ὁ κ. Διομήδης ἔγραψε καὶ ἐπιστολὴν πρὸς τὸν κ. Βενιζέλον.

— Ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ὑπηρεσίας τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου, καταρτίζεται τὸ νομοσχέδιον διὰ τοῦ ὁποῖου ἐξουσιοδοτεῖται ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐλαττώσῃ τὰς ἀποδοχὰς τῶν ὑπαλλήλων, εἰς ἣν περιπίπτει ἐπιβάρυνσις τοῦ τυχόν μείωσιν τῶν εἰσπράξεων τοῦ Δημοσίου.

Τὸ ποσὸν τῆς μείωσεως, θὰ ὁρισθῇ κατὰ τὴν ἐν τῇ Βουλῇ διεξαχθησομένην συζήτησιν.

Τὸ νομοσχέδιον θὰ κατατεθῇ εἰς τὴν Βουλὴν μετὰ τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

— Ο κ. Πρωθυπουργὸς ἐδέχθη εἰς συνεργασίαν τὸν κ. ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας διὰ γεωργικὰ ζητήματα.

Μεταξὺ ἄλλων συνεζητήθη ὁ τρόπος τῆς προστασίας τῶν ἐσπεριδοειδῶν.

Ἐπίσης ἐξετάσθη τὸ ζήτημα τῆς ἀντιπροσωπεύσεως τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ συνέργον τὸν προσεχὴ μῆνα ἐν Ρώμῃ διεθνῶς συνέργον μηχανικῆς καλλιέργειας.

Κατὰ ληφθεῖσαν ἀπόφασιν, ἡ Ἑλλὰς θ' ἀντιπροσωπευθῇ εἰς τὸ συνέργον τοῦτο δι' ἀνωτέρω ὑπαλλήλου τοῦ ὑπουργείου Γεωργίας.

— Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν θὰ ἀπευθύνῃ ἐντὸς τῶν ἡμερῶν ὁδηγίαν πρὸς

τὰς Οἰκονομικὰς Ἐφορίας διὰ τὸν ἔλεγχον τῶν φορολογικῶν στοιχείων τῆς δ' κατηγορίας (ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων).

Συμφώνως πρὸς τὰς ὁδηγίας ταύτας, τὰ συγκεντρωθέντα ὑπὸ τῶν Ἐφοριῶν στοιχεῖα θὰ παραπεμφθῶν εἰς τὰς οἰκείας συμβουλευτικὰς ἐπιτροπὰς, αἱ ὁποῖαι καὶ θὰ καθορίσουν τὴν φορολογητέαν πρόσσόδον τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ὡς ἄνω κατηγορίαν.

Ἐὰν οἱ ἐνδιαφερόμενοι δὲν ἀποδεχθῶν τὰς ἀποφάσεις τῶν ἐπιτροπῶν, τότε πρὸς τὴν συζήτησιν τῶν ἐνοστάσεων θὰ ἐνεργηθῇ ἐξονυχιστικὸς ἔλεγχος τῶν στοιχείων αὐτῶν.

Τὸ μέτρον, ὡς ἀνεκοινώθη, ἐλήφθη πρὸς συντομωτέραν περαιοῦσιν τοῦ ἔργου τῶν ἐπιτροπῶν ἀφ' ἐνὸς καὶ διευκολύνει τῶν ἐνδιαφερομένων ἀφ' ἑτέρου.

— Ἀφίκετο εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Γάλλος Ὑπουργὸς τοῦ Ἐμπορίου κ. Φλαντέν μετὰ τῆς κυρίας του καὶ τῆς δεσποινίδος θυγατρὸς του συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ὑπουργείου τοῦ Ἐμπορίου τῆς Γαλλίας κ. Σαρμεντῆ. Ὁ Γάλλος ὑπουργὸς ἦτο φιλοξενοῦμενος τῆς κυβερνήσεως, ἐκ μέρους τῆς ὁποίας καὶ παρέθεσαν ἐπίσημον γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας κ. Βουρλούμης.

— Εἰς Θεσσαλονικὴν ἐφθασε ἡ γιουγκο-σλαβικὴ ἀντιπροσωπεία πρὸς τὴν μικτὴ ἐπιτροπὴ, ἥτις συνέταξε τὸ παρελθὼν ἔτος τὸ πρωτόκολλον τὸ προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ παρυπάρχου τῆς ἑλληνογιογκοσλαβικῆς ἐμπορικῆς συμβάσεως καὶ καθορίζον εἰς τὰς παραμεθορίους ζώνας τῶν δύο κρατῶν τὸ καθεστὼς τῆς συγκοινωνίας καὶ τὰ συναφῆ.

Ἡ ἀντιπροσωπεία ἀφίκετο πρὸς ὑπογραφὴν τοῦ πρωτοκόλλου, ἡ σύνταξις τοῦ ὁποῖου εἶχε περατωθῇ τὸ παρελθὼν ἔτος. Ἀποτελεῖται ἐκ τῶν κ. κ. Ἀδάμοβιτς, τμηματάρχου τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, Τοντόροβιτς, πρώην διοικητοῦ Μοναστηρίου καὶ ἡδὴ βοηθοῦ τοῦ Μπάνου τοῦ Ἀξιοῦ ἐν Σκοπίοις καὶ Βότιτς, τῆς γενικῆς διευθύνσεως τῶν γιουγκοσλαβικῶν τελωνείων. Τὴν ἡμετέραν ἀντιπροσωπείαν ἀποτελοῦν ὁ πρῶν Νομάρχης Φλωρίνης καὶ ἡδὴ γενικὸς γραμματεὺς τῆς γενικῆς διοικήσεως Μακεδονίας κ. Καλλιγὰς, ὁ ἐν ἀποστρατεῖᾳ ὑποστράτηγος κ. Λιζκος, μετασχὼν τῆς ἐπιτροπῆς πέρους, ὡς συνταγματάρχης, διοικητὴς τοῦ τομέως Φλωρίνης καὶ Π. Στριτάρης, ἐπιθεωρητὴς τῶν τελωνείων.

Τὸ σχετικὸν πρωτόκολλον ὑπογράφη ἡδὴ.

— Συνήλθε εἰς ἀρκετὰς συνεδρίας ἡ ἐπιτροπὴ συγκεντρώσεως αἵτου καὶ συνεζήτησεν ἐπὶ τοῦ καθορισμοῦ τῆς τιμῆς διαθέσεως τοῦ συγκεντρωθέντος αἵτου εἰς τὴν κατανάλωσιν.

Ἡ ἐπιτροπὴ, κατόπιν τῆς ἀρνήσεως τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ὅπως καταβῇ ἐνδεχομένην ζημίαν τῆς ἐπιτροπῆς ἐὰν διατεθῇ εὐθηνότερον ὁ αἷτος αὐτός, ἀπεφάσισεν ὅπως ἐμμενῇ εἰς τὴν ἀρχικὴν ἀπόφασιν τῆς περὶ καθορισμοῦ τῆς τιμῆς τοῦ αἵτου αὐτοῦ εἰς 9.90 δραχμὰς τὴν ὀκτῶν.

Ὡς πληροφοροῦμεθα, κατόπιν τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν πρόκειται νὰ εἰσαγάγῃ τὸ ζήτημα εἰς προσεχῆς Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρξῃ ὁ διὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ζητήματος χρόνος.

— Ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Βενιζέλος μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Μιχαλακοπούλου, συνοδευόμενοι ὑπὸ τῶν κυριῶν τῶν καὶ ἀκολουθίας ἐξ ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν ἀνεχώρησαν ἐκ Φαλήρου μετὰ τὸν πολεμικὸν «Ἑλλήν» καὶ ἐφθασαν εἰς Χαϊδάρ Πασσά τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς 26 Ὀκτωβρίου. Εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος προῦπλάντησαν τοὺς Ἑλληνας ἐπισήμους δύο Τουρκικὰ ἀντιτοπιλικὰ, τὰ ὁποῖα συνόδευσαν τὴν «Ἑλλήν» μέχρι τῆς προκυμαίας Χαϊδάρ Πασσά, ὅπου ἀνέμεναν τοὺς ἐπισήμους αἱ ἀρχαὶ τῆς Κωνσταντινῆς, ὁ Πρέσβυς τῆς Τουρκίας ἐν Ἀθήναις κ. Ἐνὶς μπέη καὶ πλῆθος κόσμου, τὸ ὁποῖον ἐξητακράυαγεν ἐνθουσιωδῶς τοὺς Ἑλληνας. Ἡ προκυμαία καὶ ὅλος ὁ χώρος τοῦ σταθμοῦ ἦτο σηματοστόλιστος μετὰ τὰ Ἑλληνικὰ καὶ Τουρκικὰ χρώματα.

— Οἱ Ἑλληνας ἐπίσημοι ἀνεχώρησαν ἀμέσως ἀπὸ τὸν σταθμὸν τοῦ Χαϊδάρ Πασσά δι' Ἀγκυραν μετὰ εἰδικὴν ἀμαξοστοιχίαν.

— Εἰς τὸν σταθμὸν τῆς Ἀγκύρας ἐδέχθησαν τοὺς Ἑλληνας ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς Τουρκίας Ἰσμέτ Πασσά, ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν Τεφίκ Ρουσνὴ μπέης, ὅλοι αἱ ἀρχαὶ τῆς νέας Πρωτεύουσας καὶ ἄπειρον πλῆθος. Ὁ σταθμὸς καὶ τὰ περίρην ἦσαν σηματοστόλιστοι, ἐνῶ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ δρόμου εἶχε στηθῇ ἀφίς μετὰ ἑλληνικὴν ἐπιγραφὴν «καλῶς ἦλθατε».

— Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον «Αγκαρα Πάλας» εἶχαν κρατηθῇ εἰδικὰ διαμερίσματα, ἀπὸ τὴν Τουρκικὴν Κυβέρνησιν, ἡ ὁποία καὶ ἐφιλοξένησε κατὰ τὸ δόγμα τοῦτο τὴν ἀντιπροσωπείαν μας.

— Εἰς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν καὶ τὸν κ. Μιχαλακοπούλου ἐγίνε ἐξαιρετικὰ ἐγκάρδιος ὑποδοχὴ, οἱ δύο δὲ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἑλλάδος ἐγίναν πολλάκις ἀντικείμενον θερμῶν ἐκδηλώσεων ὅχι μόνον ἐκ μέρους τοῦ πολιτικοῦ κόσμου ἀλλὰ καὶ ἐκ μέρους τῶν λαϊκῶν μαζῶν.

— Τὴν 30 Ὀκτωβρίου ὑπεγράφη τὸ σύμφωνον μετὰ τὴν Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας, διὰ τοῦ ὁποῖου ρυθμίζονται τὰ τῶν σχέσεων δύο Κρατῶν.

— Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ συμφώνου ὁ τουρκικὸς τύπος ἐδημοσίευσεν ἐνθουσιωδῶς ἄρθρα, εἰς τὰ ὁποῖα τονίζοντες τὰ ἀγαθὰ τῆς ἑλληνοτουρκικῆς συνεννόσεως.

— Οἱ Ἕλληνες ἐπίσημοι ἐπιστρέφοντες ἐξ Ἀγκύρας ἐπισκέφθησαν τὸ Σάββατον, 1 Νοεμβρίου τὸν Οἰκουμένικον Πατριάρχην εἰς τὴν Κωνσταντινῶν.

Λόγος στρατοῦ εἰς τὸν σιδηρ. σταθμὸν ἀπέδωκε τὰς τιμὰς, ἐνῶ ἡ μουσικὴ ἐπαίανιζε τὸν Ἑλληνικὸν ὕμνον. Ὁ κ. Βενιζέλος, ὁ κ. Μιχαλακόπουλος, αἱ κυριαὶ τῶν καὶ οἱ συνοδευόμενοι αὐτοῦ ἐπέβησαν ἀμακάτων καὶ διεπεραιώθη-

σαν εἰς τὸ ἀκρωτήριον Σαράϊ Μπουρνου, εἰς τὸ κατὰ τὸ στόμιον τοῦ Κερατίου κόλπου ἀκρον τῆς Σταμπούλ, ἐνῶ τὸ τουρκικὸν πολεμικὸν «Μετζιτι» ἐχαιρεῖτε διὰ τῶν νενομισμένων κα-νονιοβολισμῶν.

Ἀπὸ τὴν ἀποβάθραν τοῦ Σαράϊ Μπουρνου ὁ κ. Βενιζέλος καὶ οἱ λοιποὶ, ἐπιβάντες αὐτοκινήτων, διέσχισαν τὸ ἀρχαῖον Βυζάντιον καὶ ἐφθασαν εἰς τὸ Φανάριον, ὅπου ἐπεσκέφθησαν τὰ Πατριαρχεῖα.

— Εἰς τὴν ἑξωτερικὴν πύλιν τοῦ Οἰκουμένικου Πατριαρχείου ὑπεδέχθη τοὺς ἐπισήμους ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῶν Πατριαρχείων μετὰ τῶν διαφόρων ὀφφισιούχων, οἱ ὁποῖοι τοὺς ὡδήγησαν εἰς τὴν μεγάλην αἴθυσαν τοῦ Συνοδικοῦ, ὅπου αἱ προσωπογραφίαι τῶν Πατριαρχῶν.

— Ὁ Πατριάρχης Φώτιος, περιστοιχισμένος ὑπὸ τῶν ἱεραρχῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐδεξάμην τὸν κ. Βενιζέλον καὶ τὴν συνοδείαν του, προσφωνήσας ὡς ἑξῆς:

«Εἶνε βαθεῖα ἡ συγκίνησις τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ ἐπισκῆψει τοῦ εὐσεβοῦς καὶ μεγάλου κυβερνήτου καὶ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ συνεργατῶν, ὡς καὶ τῶν συζύγων τῶν εἰς τὸ σεπτὸν τοῦτο κέντρον τῆς ὁδοδοξίας, τὴν καθεδρὰν τῶν διαδόχων τῶν Ἀποστόλων καὶ ἔδραν Συνόδων Οἰκουμένικων.

«Διαβεβαιώμεν ὑμᾶς, ὅτι δύνανται νὰ φέρηται ὑπερφάνως τὸ ὄνομα τῶν γενναίων υἱῶν τῆς Ἐκκλησίας, δικαιούντες τοῦτο διὰ λαμπρῶν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἔργων καὶ δι' ἀνταρῶν πρὸς τὴν Μεγάλην Μητέρα Ἐκκλησίαν αἰσθημάτων.

«Ἡ ὑμετέρα ἐπισκῆψις εἰς τὴν χώραν ταύτην σκοπεῖ νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν εἰρήνην καὶ νὰ δημιουργήσῃ νέους ἀρρήκτους δεσμοὺς μετὰ τῆς Τουρκίας, πρὸς ὅς ἡ Ἐκκλησία ἀποδέχεται μετ' ἀνακούφσεως.»

Ὁ κ. Βενιζέλος ἀπήντησεν ἐν καταφανεῖ συγκινήσει εὐχαριστῶν.

«Ἐπωφελοῦμαι—προσέθεσε—τὸν λόγον τῆς ὑμετέρας Παναγιώτης περὶ τῆς εἰρήνης, διὰ νὰ δηλώσω, ὅτι ἀκριβῶς αὐτὸς ἦτο ὁ σκοπὸς τοῦ εἰς τὴν Ἀγκυραν ταξιδίου μου καὶ διὰ τὸ μεγαλιέτητον καὶ τὸ σπουδαιότερον τῶν ἔργων μας σήμερον εἶνε τὸ νὰ κατοχυρώσωμεν τὴν εἰρήνην.»

— Μετὰ τοῦτο ὁ Πατριάρχης Φώτιος προσέφερεν εἰς τὸν κ. Βενιζέλον χρυσοῦν σταυρὸν, πολύτιμον εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, πολιούχου τῆς πόλεως, εἰς τὸν κ. Μιχαλακοπούλου, καὶ σταυροῦς περιέχοντος τεμάχια τοῦ τιμίου ὕλου εἰς τὰς κυρίας Βενιζέλου καὶ Μιχαλακοπούλου. Τὴν προσφοράν τῶν δώρων τούτων ὁ Οἰκουμένικος Πατριάρχης συνόδευσε διὰ προσφωνήσεως, διὰ τῆς ὁποίας ἐξήρε τὴν εὐσεβίαν καὶ τὴν ἀγαθοεργίαν δρᾶσιν τῶν κυριῶν.

— Ὁ κ. Βενιζέλος καὶ οἱ λοιποὶ, συνοδευόμενοι ὑπὸ τῶν ἱεραρχῶν, πε-

ριήλθον τὰ διαμερίσματα τοῦ ἱστορικοῦ καὶ παλαιοῦ κτιρίου τῶν Πατριαρχείων, κατελθόντες ἐν τέλει εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὅπου προσεκύνησαν. Ἐκ τῶν Πατριαρχείων, ἐπιβάντες αὐτοκινήτων, ἐπεσκέφθησαν τ' ἀξιοθέατα τῆς πόλεως καὶ τὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας.

Τὴν ἑσπέραν ὁ κ. Βενιζέλος καὶ οἱ λοιποὶ ἐπιβιβάσθησαν τῆς «Ἑλλης», καὶ ἀνεχώρησαν διὰ Πειραιᾶ τὴν 7ην μ. μ.

— Αἱ τουρκικαὶ ἐφημερίδες τῆς 6ης τε. δημοσιεύουν τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα τοῦ Ἰσμέτ Πασσά πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμένικον Πατριάρχην Φώτιον Β' :

«Πρὸς τὸν Ρωμαῖον Πατριάρχην Κύριον Φώτιον. Εὐχαριστῶ διὰ τὰ ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῆς Δημοκρατίας μας εἰλικρινῆς συγκαταστήματα καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς ἀγάπης σὰς συγκαίρως ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἐορτῇ. Ὁ Πρωθυπουργὸς (ὑπ.) Ἰσμέτ.»

— Κατὰ τηλεγραφήματα ἐξ Ἀγκύρας, οἱ ἐκεῖ πρέσβεις τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας, τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Ρουμανίας παρεκλήθησαν ὑπὸ τῆς τουρκικῆς Κυβερνήσεως νὰ ἐξηγήσουν εἰς Κυβερνήσεις τῶν τῶν πραγματικῶν χαρακτήρα τῆς εἰς Ἀγκυραν ἐπισκῆψεως τοῦ κ. Βενιζέλου καὶ τοῦ κ. Μιχαλακοπούλου, διαφεύδοντες τὰς περὶ συγκροτήσεως τετραπλοῦ συνασπισμοῦ—Τουρκίας, Ἑλλάδος, Βουλγαρίας καὶ Οὐγγαρίας—φήμας.

— Ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης κ. Λίγκα συνήλθε πάλιν ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ ἀστικοῦ κώδικος καὶ ἐσυνέχισε τὸν καταρτισμὸν τοῦ γενικοῦ διαγράμματος ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποῖου θὰ καταρτισθῇ ὁ νόμος.

Ἡ ἐπιτροπὴ συνεζήτησε ἐκ τοῦ ἀστικοῦ δικαίου, τὸ ἀφερὼν τὸ οἰκονομικὸν δικαίον, εἰσηγουμένου τοῦ πρεσβυτέρου κ. Δεμερτζή, εἰδικῶς δὲ τὸ κεφάλαιον τὸ ἀφορῶν τὸν γάμον, θὰ συνηνθῇ δὲ ἐπ' αὐτοῦ καὶ μετὰ τὸν Ἀρχιεπισκόπου.

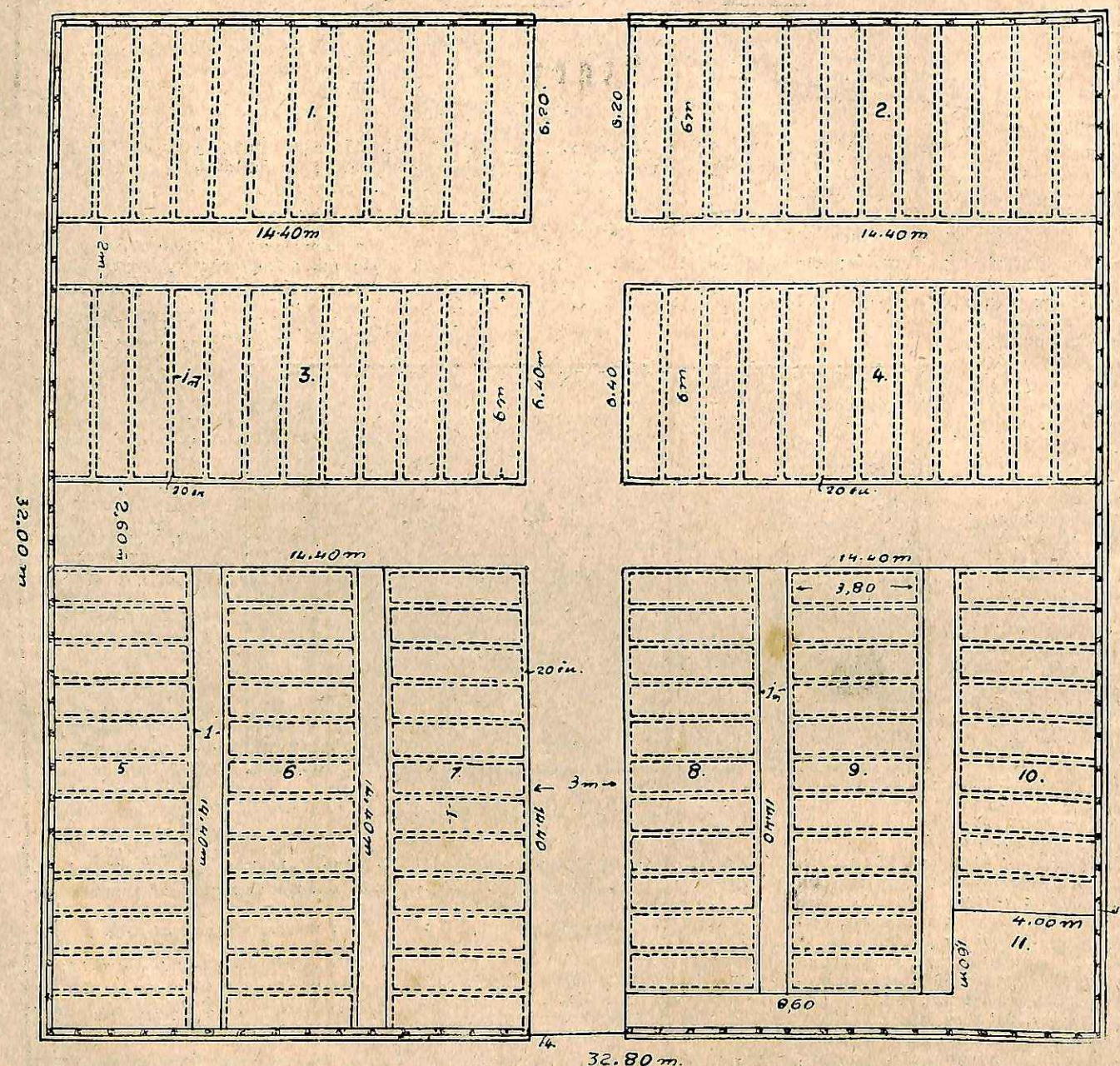
Ἡ ἐπιτροπὴ θὰ συνέλθῃ εἰς συνεχεῖς συνεδριάσεις, ἵνα ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐργασίας τῆς ὁποίας ἔχουν ἐτοιμάσῃ τὰ μέλη τῆς καταρτίσῃ τὸ γενικὸν διάγραμμα.

Μετὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ, τὸ διάγραμμα θὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν μεγάλην ἀναθεωρητικὴν 25μελὴ ἐπιτροπὴν, ἡ ὁποία θὰ συγκροτηθῇ ἐντὸς τῆς ἐβδομάδος.

Εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ταύτην θὰ συμμετέχουν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς κυβερνήσεως καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων.

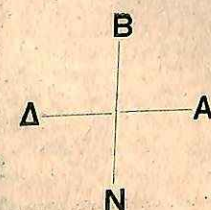
Ἡ ἀναθεωρητικὴ ἐπιτροπὴ θὰ συνέλθῃ ἐπανειλημμένως ἵνα

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΚΗΠΟΥ Κλίμαξ 1:200

ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ

1.2	Δασικά δένδρα	10.	Κλήματα ἀμπέλου
3.3	Δενδροκομείον	11.	Λάκκος λιπασμάτων
5.6.7	Κηπουρικά	12.	Χάνδαξ
8.	Ἀνθοκομείον	13.	Φυτὰ ἀποτελοῦντα φράκτην
9.	Μορεοφυτεία	14.	Εἴσοδος

“ΣΠΕΣ,,

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὁ Συνεταιρισμὸς «ΣΠΕΣ», κατόπιν σοβαρᾶς μελέτης, παράγει φάρμακα ἡγγυημένης γνησιότητος, ἐπὶ τῇ βάσει γινώμων καὶ ὁδηγίων τῶν ἐξοχωτέρων ἐπιστημονικῶν κορυφῶν τῆς Ἑλλάδος.

Τὰ φαρμακευτικὰ ταῦτα προϊόντα τῆς «ΣΠΕΣ», ἀφ' οὗ ὑποστῶσι τὸν ἐπιστημονικὸν ἐλεγχὸν τῶν τεχνικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Συνεταιρισμοῦ, ὑποβάλλονται καὶ εἰς ἕτερον ἐλεγχὸν τῆς ποιότητος αὐτῶν παρὰ τοῦ Ἀνωτάτου Ὑγειονομικοῦ Συμβουλίου, μετὰ τὸν ὅποιον χορηγεῖται ἄδεια τοῦ Ὑπουργείου Ὑγιεινῆς περὶ ἐλευθέρως κυκλοφορίας ἐν Ἑλλάδι.

ΑΝΤΙΘΕΡΜΟΛΗ “ΣΠΕΣ,,

Τὸ ἐπιστημονικώτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον φάρμακον κατὰ τῶν ἐλῶδων πυρετῶν, κατ' ἐξοχὴν δὲ τονωτικόν.

Περιέχει τὴν ἐκλεκτοτέρην ποιότητα κινίνης (Chlorhydrate et Formiate), εἶναι κατ' ἐξοχὴν εὐδιάλυτος καὶ εὐαπορρόφητος, εἶναι μὲ ὀλίγας λέξεις προϊόν τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης. Αἱ γενόμενα δὲ δοκιμαὶ στεφθεῖσαι ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας, παρέχουσιν ἐγγύησιν, ὅτι θὰ καταπολεμηθῶσι καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ ἐλῶδεις πυρετοί.

ΙΩΔΟΤΑΝΙΚΟΝ ΣΙΡΟΠΙΟΝ “ΣΠΕΣ,,

Κατὰ τῆς διογκώσεως τῶν περιτραχηλίων καὶ ἄλλων ἀδένων τῶν προφυματικῶν καταστάσεων καὶ καθ' ὅλης τῆς ὁπουδήποτε χοιραδώσεως. Κατὰ τὸ θέρος δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ ἐπιτυχῶς τὸ Μουρουνέλαιον.

ΠΟΛΥΤΙΤΑΝΙΝΗ “ΣΠΕΣ,,

Εἶναι τὸ φάρμακον τὸ κατ' ἐξοχὴν ἐπιτυχάνον τὴν ἐν τῷ ὁργανισμῷ αὐξήσιν τῶν ἀλάτων ἀσβεστίου, ἢ ἑλλείψιν ἢ ἐλάττωσιν τῶν ὁποίων πλείστας δσας ἐξαντλητικὰς καὶ παθολογικὰς καταστάσεις προκαλεῖ.

Ἡ Πολυτιτανίνη χορηγεῖται κατὰ τὴν χλῶρσιν, τὴν ἀναιμίαν, ἀνάρρωσιν ἐκ λοιμωδῶν νόσων, τὰς λυμφατικὰς καταστάσεις, τὴν χοιραδῶσιν, τὰς προφυματικὰς καταστάσεις, τὴν φυματίωσιν δστῶν καὶ πνευμόνων, τὰς ἐπιμόνους διαρροίας, τὰς χρονίας ἐντερίτιδας, τὴν νευρασθένειαν, τὴν φωσφατουρίαν, τὴν ἐγκυμοσύνην, τὸν θηλασμόν καὶ τὴν περίοδον τῆς ὁδοποφύας καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν παιδῶν.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ “ΣΠΕΣ,,

Γαλάκτωμα Μουρουνελίου, Λίνιμαν, Ἐλαιοφόρμ, Ἐσπεριδίνη, Ἐλαιον Παραφφίνης, Πεπτοϊωδίνη, Νηροδωρμίνη, Ὀπωρίνη, Πεπτονούχος σίδηρος, Σιρόπιον Αἰμοσφαιρίνης, Θεριοξυλίνη, Ὑποφωφοροῦχον σιρόπιον, Θεοσπεσίνη, Οὐρικολυζίνη, Βάμβαξ Ὑδρόφιλος (εἰδικὴ ποιότης), Ἐπιδεσμικά, Βαζελίνη εἰς σωληνάρια, φαρμακευτικοὶ σάπωνες, κινίνη εἰς σακχαρόπηκτα κλπ. κλπ.

ΠΡΟΤΙΜΑΤΕ ΤΑ ΚΟΥΦΕΤΑ ΚΙΝΙΝΗΣ “ΣΠΕΣ,,

Διὰ μίαν καλλιτέραν αὔριον

Διὰ τὴν ἀνατέλλῃ δὲ δ-
λουε, μιὰ καλλιτέρα ἡμέρα
χρειάζεται ἐργασία, ὑπα-
μονή, ἀλλ' ἔτιως ἀποταμί-
ευσς τὴν οἰκονομίαν μας.
Μικροὶ οἰκονομισταὶ θημιου-
ροῦν σὺν τῷ χρόνῳ μεγά-
λας παρουσίας.
Δι' αὐτὸ καταθέτετε τὰς
οἰκονομίας σας εἰς τὸ

Ταμειυθῆριον τοῦ λαοῦ
ΛΑΪΚΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑΝ